

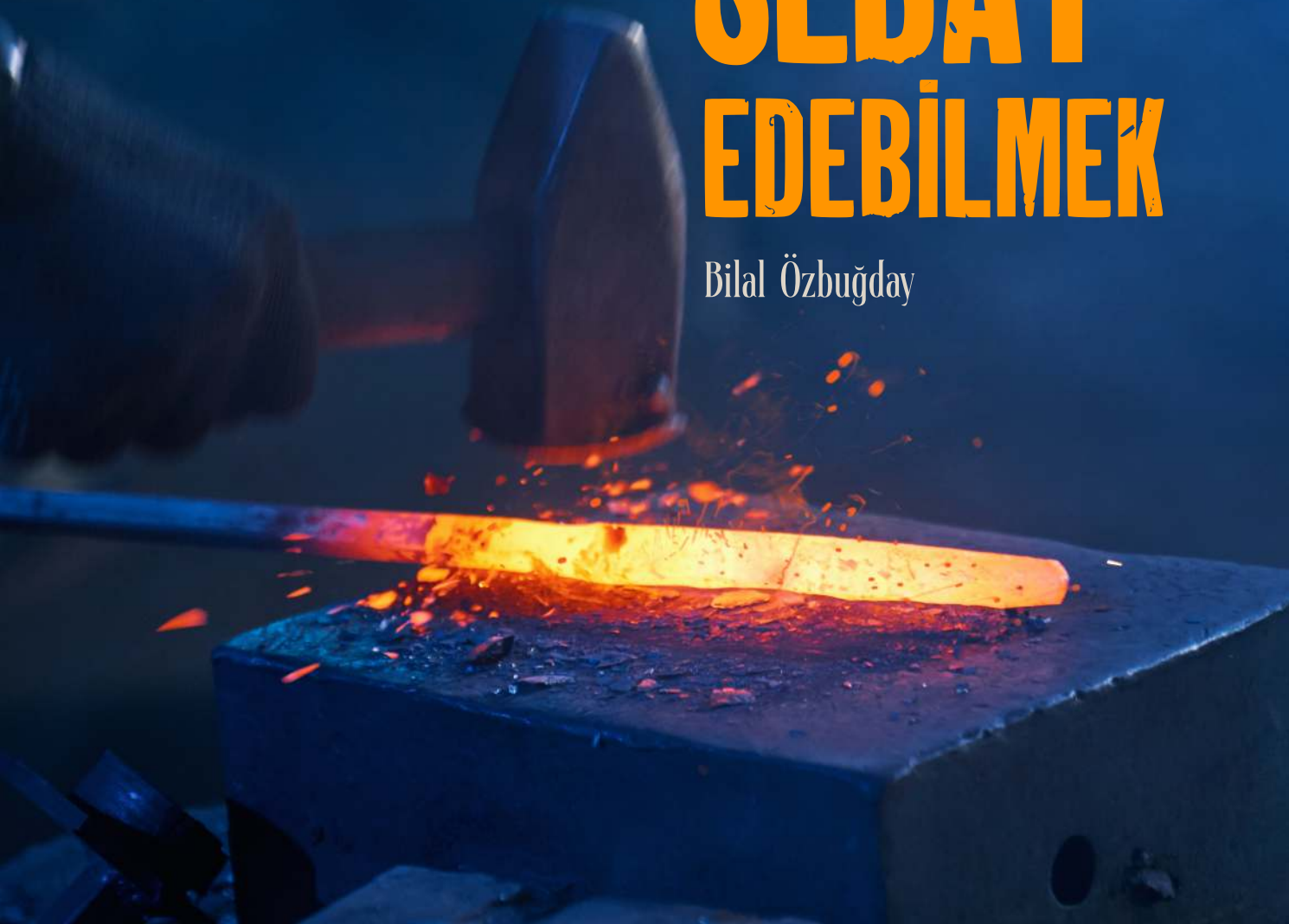
Takva

EN
HAYIRLI
AZIK
Takva

Aralık 2024
48. Sayı

FİTNE ZAMANINDA SEBAT EDEBİLMEK

Bilal Özbuğday

Fitne Zamanında Sebat Edebilmek

Bilal Özbuğday

04

Bir Ayet Öğrenmenin Mükafatını Bilir Misiniz?

Burak Gültepe

10

Müddessir Suresinden Dersler

Salih Bağırhan

17

21

Mürtede ve Günahkâr Müslümanlara Uygulanacak Bera

Hüseyin Oral

Müslümana Benzeyen Ağaç

Ayşe Ebrar

27

32

Nasihatımız Var

Allah'ın Ehli ve Seçkin Kulları Olun!

Muhammed Fırat

38

Ekran Teknolojileri

Burak Eryılmaz

42

Ayn Kitabi

Allah'ın Planına Güven

Ayşe Sezer

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

Bir Müslüman'ın sahip olduğu en değerli şey İman'dır. Önemli olan bu İman'ı ölene kadar koruyabilmesi ve doğru yol üzere sebat edebilmesidir. Peki fitne zamanında sebat etmek nasıl olur ? Müslümanın bu konuda nasıl bir gayret göstermesi gerekir?

Dikkat etmemiz gereken en önemli konulardan birisi olan Vela ve Bera tutumumuz hakkında yazarımız bu ayki yazısında "Mürtede ve Günahkar Müslümanlara Uygulanacak Bera" başlığı altında göstermemiz gereken tavrı ve konulması gereken mesafeyi ele almıştır.

Kuran'ı Kerim'de geçen kevnî ayetlerden olan hurma ağacının ve meyvesinin faydaları nelerdir ? Hurmanın insan vücuduna olan katkıları nelerdir? Müslüman ve hurma ağacı arasındaki etkileyici benzerlikler nelerdir? Bu ve buna benzeyen konularıda içerisinde bulacağınız yazımızı "Müslümana Benzeyen Ağaç" köşemizde bulabilirsiniz.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız ümidiyle...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editor

Takva

Fitne Zamanında Sebat Edebilmek

Bilal Özbuğday

Allah azze ve celle tarafından insana verilen en büyük nimet, kendisine hidayet etmesi ve razı olduğu yaşantıya kulu sevk etmesidir. Hidayet ve taat içerisinde kulun yaşaması, sonrasında da bunun üzerine vefat etmesi, kulun hedefine ulaşmasıdır. Kul, bu dünyada bu hedef için vardır ve bu hedef için yaşar.

Ancak kulun bu hedefe ulaşamaması noktasında birçok engel, hayatı boyunca kulun karşısına çıkacaktır. Bu engeller kişinin nefsi, hevası, şeytanın vesveseleri olabileceği gibi bazen de yaşadığı dönem ve ortamdır. Yani dış etkenlerdir. Böylesi durumlarda ve zamanlarda da sebat etmek, hidayet üzere kalmak güç ve zor bir meseledir. Çünkü fitne zamanlarında insanın heva ve istekleri çoğalıp ibadet ve imandan uzaklaşırken aynı zamanda ibadetten alıkoymak dış etkenler, iç karışıklıklar da beraberinde artmaktadır.

İç karışıklıkların olması, insanların sayısının fazlalığı, insana ve dinine zarar verecek şeylerin artması, dinin hâkim olmadığı yerlerde dini izhar etme ve din ile var olma mücadelesini güçleştirmektedir.

Fitne kelime anlamı olarak değerli madenleri, altın vb şeyleri özü ile curufunu birbirinden ayırt etmek için ateşe tutma işlemi için kullanılır. Bununla birlikte kargaşa ve iç problemler için de kullanılmaktadır. Kur'an'da bu kelime çoğunlukla kulun isyan veya sabrını ölçmek için gönderilen ilahi imtihanlar için kullanılmaktadır. Hadislerde ise çoğunlukla Müslümanlar arasındaki çeşitli siyasi ya da dini ihtilaflar için kullanılmaktadır.

Fitne zamanlarında dinde sebat etmek için çok daha fazla gayrete ihtiyaç vardır. Çünkü insanların kendileri ile dinleri arasında engel olacak şeylerin, haramların ortadan kaldırılması, şirkin ve şirk unsurlarının izale edilmesi bir otorite ve yönetim tarafından sağlanmamaktadır. Bu ise insanın sebatını zorlaştırmaktadır. Ancak İslami bir devlet ve otorite tarafından İslami ilkeler ve şiarlar ile yaşandığı bir toplumda fitnelerin azalması söz konusudur.

Peki, fitne zamanlarında Allah'ın dini üzere nasıl sabit kalacağız, dinimiz ile alakalı fitneler geldiğinde ne yapacağız? Nasıl bir gayret ortaya koyacağız?

Bu fitneler şahsi, kişiye özel fitneler, sıkıntılar olabileceği gibi toplumsal fitneler de olabilir. Bu zamanlar öyle çetin zamanlardır ki, insan hem tağutlar hem de Müslümanlar tarafından maruz kaldığı fitnelerden çıkışın ne olacağı konusunda yetersiz kalmaktadır. Hem iç karışıklıkları hem zorlukları hem de dış etkenleri fitneler olarak zikretmek mümkündür. İnsanın kendisi ile alakalı fitneleri kendisinin hastalanması, borçlanması, bir imtihana maruz kalması, bir derdin içinde kalması gibi şeyler olabilir. Toplumsal olanlar ise Müslümanların içindeki ihtilaflar, parçalanmışlıklar, otoritesizlik hali gibi şeyler olabilir. Toplumsal olup Müslümanlar dışındaki fitneler ise tağutların Müslümanlara baskı, eziyet ve işkenceleridir.

Allah Rasulü (sav) şöyle buyurmaktadır;

“Başınıza karanlık gecenin, etrafi örten, kapkara karartan gecenin parçaları gibi fitneler gelecek. Bir adam mümin olarak sabahlar, akşamladığı zaman, kâfir olarak akşamlar. Ya da mümin olarak akşama girer kâfir olarak sabahlar. Az bir dünya menfaati karşılığında, az bir dünya malı, serveti karşılığında dinini satar.”

Böylesi zamanlarda sebat etmek, Allah'ın dini üzere sabit kalmak, Allah'a ibadet ve taat üzere bir yaşam sürmek normal zamanlardan daha zordur. Ancak böylesi zamanlarda ekstra gayretler insanın sebat etmesine yardımcı olur. Bu sebat için ise şu zikredilen hususlara dikkat etmek, bu maddeleri kuşanmak gerekir.

Takvalı Olmak

Fitne zamanı insanı koruyacak olan şeylerden en önemlisi takvadır. Kim Allah'a karşı takvalı olursa, fitnelerden ve musibetlerden korkar ve korunursa, Allah azze ve celle o kişiyi fitnelere karşı korur ve muhafaza eder. Çünkü Allah'tan korkmak, Allah'tan çekinmek insanı muhafaza eden bir kalkandır.

Kulda sürekli pişmanlıkların olması, Allah azze ve celleye karşı boynunun bükük olması, kötülük ettiğinde Allah'a yönelmesi kişinin hidayetini devam ettirir. Çünkü bu hususlar şükürün ve takvanın bir yansımasıdır.

Sebat etmenin Allah'ın rızasına bağlı olduğunu bilmek gerekir. Sebat etmek sadece çok amel etmekten ibaret değildir. Sebat etmek Allah'ın rahmetini bir anlık indirmesi, kuldan bir amel ile razı olmasından kaynaklıdır. İşte bu amellere güvenmekten değil de, boynu bükük olarak, pişmanlık içerisinde nefsi kınayan bir kulun neticesini alabileceği bir husustur.

Şükretmek

İkincisi husus ise şükretmektir. Kişi karşılaştığı nimete karşı şükürünü eda edebilirse kendisine verilen nimet artırılacaktır. Ve kaybolmaması için gerekenleri Allah azze ve celle kuluna kolaylaştıracaktır.

Allah'ın üzerimizdeki nimetlerini unutmamalı, şükürünü yerine getirmeliyiz. Şükürünü eda etmek ise sadece dil ile 'Elhamdülillah' demek değildir. Hem dil ile, hem kalp ile hem de azalarımızla gerekeni yerine getirmektir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ

"Size ulaşan her nimet Allah'tandır. Sonra size bir sıkıntı ve zarar dokunduğu zaman yalnız O'na yalvarır yakarirsiniz."¹

İnsan ne ile hidayet bulmuştur? Zekası ile mi? Malı ile mi? İlmi ile mi?

Bunların hiçbirisi ile insan hidayet bulmamıştır. Allah'ın kendisini seçmesi, kalbini hidayete açması, o kul için rahmetini indirmesi ile kişi hidayeti bulmuştur. Bu, Rabbinden insana verilen bir lütuftur. İşte O olmasa idi yolumuzu bulamaz, doğruyu göremezdik. O olmasa ne haktır ne batıldır bocalar durur idik. O olmasa nefsimize, hevamıza göre bir hayat seçer, canımız, nefsimiz ne ister ise öyle yapar, öyle yaşar idik. Ancak O seçtiği kullarına hidayet etmiştir. Bu ise hidayeti verdiği kullarına bir nimettir.

"Derler ki: Bizi buna ulaştıran Allah'a hamd olsun. Eğer Allah bize hidayet vermeseydi biz doğruya ermeyecektik."²

Aceleci Olmamak

Hükümlerde ve meseleler hakkında neticeye varırken fitne zamanlarında acele etmemek gerekir. Fitne zamanlarında, ahir zamanda herkes konuşmakta, fetva vermekte, kendisi açısından doğruları ifade etmektedir. Böylesi zamanlarda olaylar, konular farklı şekilde insanlara gösterilmekte ve yansıtılabilmektedir.

¹ (16/ Nahl 53)

² (7/ Araf 43)

Küresel anlamda tağutların yaptığı yayınlar ve verdiği bilgiler ile kişi, araştırmadan inandığı duyumlar ile yoldan sapabilir. Bu durum insanlar arasında aslı olmayan haberlerin yayılmasının neticesinde dininden ve müntesiplerinden soğumak suretiyle olabilir.

Yine inancımızın bizde oturmaması, her konuşana kulak vermek suretiyle birkaç yılda bir aslını araştırmadan sürekli görüş ve fikir değiştirmek de bu kabildendir. Birkaç yılda bir sürekli insanlar akidelelerini, görüşlerini, din anlayışlarını değiştirdiklerini ifade ediyorlar. Değişmediğini söyleyen nicesini ise kendi gözlerimizle gözlemlemekteyiz.

Bir şeyleri kabul ederken kalp mutmainliğine dayanamayan, sloganik sözler ile inancını tesis edenler görüşlerini değiştirmede de aceleci davrananlardır. İşte daldan dala durmadan gezen böylesi insanlar netice itibarıyla de sebat edemeyecek olanlardır. Çünkü ufak bir söylem, ufak bir rüzgâr onu yine başka bir yöne savuracak belki de bu dönüşüm haktan batıla doğru olacaktır. Rabbim Müslümanları muhafaza etsin.

Dine Hizmet Etmek

Fitne zamanlarında hareketin içerisinde bulunmak, din için çalışmak sebatın vesilelerindendir.

Beni Mustalik gazvesinde Muhacirlerden bir genç ile Ensardan bir genç arasında vuku bulan kuyudan su çekme ihtilafından dolayı Müslümanlar birbirlerine münaфіklarında fitneleri ile nerede ise hücum edecekti. Durum böyle iken Rasulullah (sav) orduyu yürüterek fitnenin önüne geçmiş ve olayı sonlandırmıştı.

Bu olayda da dikkatimizi çekmesi gerektiği üzere hareket halinde olmak, yapmamız gereken asıl sorumluluklar ile meşgul olmak fitnelerin sonunu getiren ya da fitnelerden etkilenmememize yardımcı olacak olan hususlardandır.

O zaman bizler de Müslümanlar arasındaki laftan, sözden, asılsız çıkan haberlerden etkilenmemek ve bunun bize bir fitne konusu olmaması için dinimiz için, davamız için hizmet etmeli, koşturmalıyız. İslami hareketin içerisinde hizmet etmenin yollarını, vesilelerini kovalayıp durmalıyız.

Etrafımıza muhasebe etmek için bir bakalım. Bir fabrikada 12 saat çalışan işçi bir Müslüman mı fitnelere daha fazla maruz kalıyor yoksa kendi işinin sahibi, vakti çok fazla iş sahibi Müslümanlar mı? Daha fazla vakti olanlar, bir uğraşı olmayanlar, Dünya işlerimizde daha yoğun olanlara nispetle Müslümanların durumlarına da, ihtilaflarına da daha fazla vakıflar ve fitnelere daha yakınlar.

Hak Üzere İstikrarlı Olmak

İnsanların ekseriyeti ahir zamanda hallerini bozmuş, nefislerine, heva ve heveslerine meyiletme noktasında büyük bir gafletin içerisinde düşmüşlerdir. Kulun insanlara, kalabalıklara tabi olması, Allah'ın rahmet ettiği az ve istisna olan insanlardan uzak olması kendisini sebatan uzaklaştırır.

Allah'ın dinini yaşamak ve sonu cennet ile sonuçlanacak olan bu gayret hususunda ciddi olmak, bu yolda sabretmek ve bunun üzerine devam etmek gerekir. İnsanlardan etkilenmemekte fitne zamanı sebatı kolaylaştıracak olan hususlardandır.

İnsanlara gözünü dikmek, onlara göre şekil almak, onlar ne yaparlarsa onu yapmak, onlar uzaklaşır ise uzaklaşmak, yaklaşır ise yaklaşmak Allah'ın salih kullarının azalmasından ötürü bizleri doğruya değil, yanlışla sürükleyecek olan etkenlerdendir.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

لَا تَكُونُوا إِمَّعَةً، تَقُولُونَ: إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ أَحْسَنًا، وَإِنْ ظَلَمُوا ظَلَمْنَا،

وَلَكِنْ وَطِنُوا أَنْفُسَكُمْ، إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ أَنْ تُحْسِنُوا، وَإِنْ أَسَاءُوا فَلَا تَظْلِمُوا

“İmmea (taklitçi ve irâdesiz) olmayınız! Eğer insanlar iyilik ederse, biz de iyilik ederiz. Eğer zulmederlerse biz de zulmederiz' demeyiniz! Fakat kendinizi, iyilik yapanlara iyilik yapmaya, kötülük edenlere de zulüm etmemeye alıştınız.”³

İstikameti Korumak

Şüphe ile olan şehvet ile olan fitnelere karşı koyabilmenin yollarında biri de Kur'an'a olan bağlılıktır. Kur'an'ı okuyan, hayat kitabı ile sürekli haşır neşir olan kimseler dünyanın ve içerisindeki şehvetlerin, lezzetlerin geçici olduğunu bilir, idrak ederler. Şüpheler ile de mücadele yöntemi vahiy ile kişinin kendisini muhatap tutmasıdır.

Sadece tağutların eziyetleri değil, dünyanın çekiciliği, şehvetlerin öne çıkarılması da bizlere sebatı zorlaştırmaktadır. Bunların Allah katında ne olduklarını ise Rabbimizin kitabından öğrenir ve sürekli şekilde tazeleriz.

Kitabımız bize şehvetlerin geçiciliğini, dünyanın geçiciliğini ve asıl olanın ahiret olduğunu sürekli hatırlatır. Rabbimize hesap vereceğimizi tekrar tekrar vurgular. İşte bu durum özellikle kişisel fitnelerin ilacıdır.

Allah'a Sığınmak

Allah azze ve celleye sığınmak ve dua etmek de fitne zamanı sebat etmeye yardımcı unsurlardandır. Rasulullah (sav) çok kez fitnelerin şerrinden sığınırdı. Dualarında fitnelerden korunmayı isterdi.

Rasulullah (sav) şöyle dedi;

“Fitnelerin açığından ve gizlisinden Allah'a sığın!”⁴

Allah'a sığınmak, Allah'a yönelmek, Allah'a kaçmak kişiyi fitnelerden korur.

Rasulullah (sav) yine bir başka hadiste şöyle buyurdu;

“Yüce Rabbim bu gece en güzel surette bana göründü ve “Ey Muhammed! Namaz kıldığında şöyle dua et; “Allah'ım iyilikler yapmayı, kötülüklerden el çekmeyi ve yoksulları sevmeyi senden dilerim. Günahlarımı affetmeni, rahmet eylemeni ve tevbemi kabul etmeni dilerim. Kullarını bir fitneye maruz bırakacağın vakit beni o fitnelerden uzak tut yanına al.”⁵

Bu konu ile alakalı dikkat çekilmesi gereken hususlardan biri de toplumsal fitneler, Müslümanlar içerisindeki farklılıkları, ihtilafları, her kafadan bir ses çıkmasını bahane ederek birçok Müslümanın, Müslümanların topluluklarından uzak durmasının yanlışlığıdır. Bu durum elbette hiçbir Müslümanın arzu etmediği bir durumdur. Ancak bunu bahane ederek Müslümanlardan uzaklaşmak, fitneyi gerekçe göstererek Müslümanlardan destek çekmek ise başka bir fitne konusudur.

³ (Tirmizi)

⁴ (Müslim)

⁵ (Tirmizi)

Hangisi daha büyük bir fitnedir?

Müslümanların içerisindeki karışıklıklar mı yoksa Müslümanlardan uzaklaşarak her geçen gün dünyaya dalmak mı?

Müslümanların ihtilafları ve otoritesizlik hali mi yoksa Müslümanların yetimlerini, esirlerini olduğu hal üzere bırakmak mı?

Müslümanların başıboşluğu mu yoksa bunu bahane ederek hiçbir şey yapmamak mı? Bunlardan acaba hangileri daha büyük fitnedir? Durup düşünmek gerekir.

Rasulullah'ın (sav) bazı hadislerinde fitne zamanı insanlara karışmamanın faziletinden bahsedilmekte, buna teşvik edilmektedir. Ancak bu konu alimlerimiz arasında tartışılmıştır. Bu konuda, yani insanlara karışma konusunda âlimlerin çoğunluğunun görüşü ise insanlara karışmanın daha faziletli olduğudur. Çünkü birden fazla hadiste buna teşvik edilmiştir. Peygamberlerin hepsi insanlar arasına karışmışlar, onlardan uzaklaşmamışlardır. Çünkü insanlara karışmak ile davet, emri bil maruf, nehyi anil münker ve İslam'ın şiarlarını izhar etmek gibi amellere ulaşılır.

Yine Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

“İnsanların arasına karışıp onların eziyetlerine sabreden mümin, insanların arasına karışmayıp eziyetlerine sabretmeyen müminden daha faziletlidir.”⁶

Ebu Hureyre'den (rah) rivâyete göre O şöyle demiştir: Allah Rasulü'nün (sav) ashabından bir kimse tatlı su kaynağı bulunan bir yerden geçti. Oranın manzarası ve suyun tatlılığı hoşuna gitti ve şöyle dedi; “Keşke insanlardan uzaklaşıp manzarası güzel şu yerde yerleşsem! Ama Allah Rasulü'nden (sav) izin almadan bu işi yapmayacağım” dedi ve durumu Rasulullah'a (sav) anlattı. Bunun üzerine Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: **“Sizden birinizin Allah yolunda cihad için kısa bir süre olsa da bulunması yetmiş yıl evinde kılacağı nafil namazdan daha faziletlidir. Allah'ın sizi affetmesini ve cennetine koymasını istemez misiniz? O halde Allah yolunda savaşın. Kim, Allah yolunda deve sütünün sağılması kadar bile olsa savaşırsa cennet o kimseye vacip olur.”⁷**

Rabbim! Bizleri dinin üzere sabit kıl...

Eğer insanları fitneye uğratmayı dilersen bizleri fitneden koru... Müslüman olarak canımızı al... Amin...

⁶ (Tirmizi)

⁷ (Tirmizi)

Bir Ayet Öğrenmenin Mükafatını Bilir Misiniz?

Burak Gültepe

Hepimiz sabah evden çıkıp üç beş kuruş kazanmak için işlerimize gideriz. Kazançlı bir ticareti duyduğumuzda ise onu elde etme adına bir cehdin içine gireriz. Eğer bu çaba sonucunda beş değil de yedi kazanıyorsak seviniriz! Bu dünya böyledir.

Peki ya biri size 'Her sabah bana gel, işimi yap, sana kırmızı Ferrari vereceğim' dese...? Ne düşünür ne yapardınız?" İşteceğiniz hadis ise işte tam da bu konuyla ilgili;

Bir âyet öğrenmenin ne kadar faziletli olduğunu bilir misiniz?

أَيُّكُمْ يُحِبُّ أَنْ يَغْدُوَ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى بُطْحَانَ أَوْ إِلَى الْعَقِيقِ فَيَأْتِيَ مِنْهُ بِنَاقَتَيْنِ كَوْمَاوَيْنِ فِي غَيْرِ إِثْمٍ وَلَا قَطْعِ رَجَمٍ. « . فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ نُحِبُّ ذَلِكَ . قَالَ أَفَلَا يَغْدُو أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيَعْلَمَ أَوْ يَقْرَأَ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ خَيْرٌ لَهُ مِنْ نَاقَتَيْنِ وَثَلَاثٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثٍ وَأَرْبَعٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَرْبَعٍ وَمِنْ أَعْدَائِهِنَّ مِنَ الْإِبِلِ

Ukbe b. Amir el-Cühenî (ra)'den; demiştir ki: Biz Suffa'da iken Rasulullah (sav) yanımıza çıkageldi ve;

"Hanginiz sabahleyin Buthan veya Akik vadisine gidip Allah'a karşı günah işlemeyen ve akrabalık bağını kesmeden iri hörgüçlü, gösterişli iki deveyi hiçbir bedel ödemedi alıp gelmek ister?"

"Vallahi birinizin her gün sabahleyin mescide gidip Allah'ın Kitabından iki âyet öğrenmesi, onun için iki deveden daha hayırlıdır. Eğer üç âyet öğrenirse onun için üç deveden hayırlıdır. Okunacak, öğrenilecek her âyet, kendi sayısında deveden daha hayırlıdır."¹

¹ (Müslim)

Şerh:

Buthan ve Akik: Medine-i Münevver'e'de iki vadinin isimleridir. Rasulullah (s.a.v.)'in başka vadileri değil de bu iki vadiyi söz konusu etmesi buraların deve satılan en yakın pazarlar olması sebebiyledir.

Hadisimizle ilgili üç konuya değineceğiz. Birincisi günahattan uzak durma, ikincisi akrabalık bağlarını koparmama, üçüncüsü ise âyet öğrenmenin büyük bir ecir olduğudur.

1) Günahlardan Uzak Durmak

Günahlar, Allah'ın emirlerine riayet etmeme, yasak kıldıklarını işleme veya isyan etmek suretiyle olur. Üçe ayırmak mümkündür.

a) En büyük günah şirk ve küfürdür

Allah'ın varlığını veya âyetlerini inkâr edenlerin sayısı, yaşadığımız coğrafyada azdır. İman etmeyen bir kişinin, şüphesiz cehenneme gideceği aşikardır. Ancak şirk konusunda birçok insanın bilgisi yetersizdir. Şirki sadece inkâr etmek olarak algırlar. Oysa şirk, Allah'a inanmakla birlikte gerçekleşir. Bir kişi, Allah'ın var olduğunu kabul edip ibadet ederken, aynı zamanda Allah'a özgü nitelikleri canlı ya da cansız varlıklara atfederse işte bu şirktir.

Şüphesiz ki Allah şirki affetmez² buyruğu gereği en çok sakınmamız gereken günah şirktir. Çünkü şirk bütün amelleri boşa çıkarır. Örneğin, bir kişi namazıyla milyonlarca sevap kazanabilir. Ancak hayatının son anında bir kez bile puta taparsa, mozaiklere çelenk koyarsa, şeriattan bağımsız başkalarının da kanun koyabileceğini söylerse veya başkalarının da egemenlik hakkı olabileceğini iddia ederse, tüm sevapları yok olur ve ahirette hiçbir ödül alamaz. Bu kişi, ebediyen cehenneme layık görülür.

² (4/Nisâ 48)

b) Büyük günahlar

Ebu Hureyre (ra)'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: **"Helak eden yedi şeyden sakının!"** Oradakiler de: "Onlar nelerdir?" diye sordular. Şöyle buyurdu:

"Allah'a şirk koşturmak, sihir yapmak, Allah'ın haram kıldığı bir canı haksız yere öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, düşmana hücum sırasında cepheden kaçmak, iffetli, kendi halinde mü'min kadınlara zina iftirasında bulunmak."³

Bir işin büyük günah sayılması için onunla ilişkilendirilen tehdidin şiddetine bakarız. Eğer bir davranış cehennemle veya lanetle ilişkilendiriliyorsa, bu davranış büyük günah olarak kabul edilir. Örneğin, faiz alıp vermenin küçük bir günah olmadığını, Allah ve Resulü'nün faizcilere karşı savaş ilan ettiğini belirten ayetten anlarız.

"Şayet (faiz hakkında söylenenleri) yapmazsanız, Allah ve Resûlü tarafından (faizcilere karşı) açılan savaştan haberiniz olsun."⁴

Demek ki faiz, Allah ve O'nun Resûlü tarafından, o kişilere ilan edilen bir savaş anlamına geliyor! Bu da faizin büyük günahlar arasında yer aldığının bir göstergesidir. İçki ve kumar da büyük günahlar kategorisindedir; bunlar şeytanın işi olan kirli şeylerdir ve büyük günahlar arasında sayılır.

"Ey iman edenler! (Aklı örten) içki (ve benzeri şeyler), kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak, şeytan işi birer pisliktir."⁵

"Her göz yabancı bir kadına bakarak göz zinası işlemiştir. Bir kadın da güzel kokular sürünerek erkeklerin yanından geçerse o da aynen bakan erkekler gibi zina etmiş gibidir."⁶

Bu hadisten de anlıyoruz ki, belki kimilerinin basit göreceği koku sürünmeyi, bir kadın yaparsa bu büyük bir günahlardandır. Çünkü zina ile itham edilmiştir.

c) Küçük Günahlar

Usul açısından ise yüce Allah'ın cehennem azabı, lanet gibi büyük bir tehdit ile nitelemediği günahlar, küçük günahlar kategorisindedir.

إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا

"Size yasaklanan büyük günahlardan kaçınırsanız, sizin kusurlarınızı örteriz ve sizi 'onurlu-üstün' bir makama iletiriz."⁷

Öncelikle ilk dikkat etmemiz gereken, Allah'ın âyetlerini öğrenmek için yola çıkmışken küçük büyük, gizli açık fark etmez bütün günahlardan uzak durmamız gerektiğidir. Günahlardan uzak duralım ki, öğrendiklerimizin ve salih amelilerimizin tam olarak faydasını, bereketini görebilelim.

Günahın açıkta olanını da, gizli yapılanını da terk edin. Çünkü günahı kazananların, yüklenegeldikleri kötülük dolayısıyla mutlaka cezalandırılmaları kesindir. (İşte bundan korkmak ve korunmak gerekir.)⁸

³ (Buhari ve Müslim)

⁴ (2/Bakara 279)

⁵ (5/Mâide 90)

⁶ (Tirmizi)

⁷ (4/Nisâ 31)

⁸ (6/En'âm 120)

2) Akrabalık Bağlarını Koparmamak

Akrabaların hukukunu gözetmek ve o bağları koparmaktan sakınmak gerekmektedir. 'Sıla-i Rahim' diye geçen kavram; akrabalık bağlarını yaşatmayı, ziyaret etmeyi ve iyi ilişkiler kurmayı ifade eder. 'Rahim' ismi, Allah'ın isimlerinden bir isimdir. Allah (cc) kendi isimlerinden bir isimle akrabalık bağına 'Rahim' ismiyle isimlendirdi. Bu çok büyük ve önemli bir meseledir.

وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ

"Rabbinizden korkup sakının. Ve (yine) kendisiyle, birbirinizle dilekleştiginiz Allah'tan ve akrabalık (bağlarını koparmak)tan sakının."⁹

Denebilir ki, akrabalık bağı, niçin rahim kelimesiyle anlatılmıştır?

Bunun cevabı şudur: Birbirine akraba olan kimseler, bu akrabalığın kaynağını araştırmak, nerede başladığını, kaç nesildir devam ettiğini öğrenmek için eskilere doğru bir yolculuk yapsalar, sonunda akrabalığın bir anada yani bir rahimde son bulduğunu, diğer bir ifadeyle, akrabalığın bu rahimden başlayıp geldiğini görürler. Demek ki akrabalığı sağlayan şey rahimdir.

"Kim akrabalık bağına devam ettirirse Allah da onunla bağına kesmez. Her kim de akrabalık bağlarını keserse Allah da onunla bağına keser."¹⁰

Allah (cc) kiminle bağına keserse, Allah'ın düşmanı kovulmuş şeytanla birliktedir. Allah tarafından korunmak, gözetilmek istiyorsak, akrabayı gözetelim. Allah Teâlâ'nın vereceği hayra muhtaçsanız, bu hayırları elde etmek için akrabalık bağına gözetin. Bu hayırların size karşı kesilmesini istemiyorsanız akrabalık bağına gözetin.

Kur'an'da en fazla hükmü içinde barındıran âyet hangisidir diye bir soru sorsak? Tam 6 hükmü içinde barındıran bu tek âyetin içinde yine akrabalarla ilgili bir emir var. Rabbimiz şöyle buyurur: **"Şüphesiz ki Allah adâletli davranmayı, iyilik yapmayı ve akrabayı görüp gözetmeyi emreder. Her türlü hayâsızlığı, kötülüğü ve azgınlığı yasaklar. Düşünüp ders almanız için size böyle öğüt verir."**¹¹

Akrabalık bağlarını koparmak münafıklık hasletidir. Bu sebeple Allah'ın âyetlerini öğrenirken akrabalık bağlarını da gözetmemiz gerekmektedir. Yoksa Nebi'nin (sav) müjde verdiği ecre nail olamayız.

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ
وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ

"Ey münafıklar! Demek fırsatını bulup iş başına geçecek olsanız, yeryüzünde bozgunculuk yapacak ve akrabalık bağlarını keseceksiniz, öyle mi?"¹²

Akraba bağları ile ilgili olarak; kimi çok yakındır/yakınımızdır; hizmetini görür iyilik ederiz. Kimi aynı memlekettedir. Arada bir çayını içeriz yemek yediririz. Kimi uzaktır bir hâl hatır sorarız. Ama görüşmeme yapmayız.

3) وَأَنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ Muhakkak ki, o çok aziz/şerefli bir kitaptır.¹³

Allah'ın bir ayetini öğrenmek dahi dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. İnsanlar; ev, araba, altın, para biriktirirken Müslümanlar âyet öğrensinler/biriktirsinler. **"Kur'an okuyunuz. Çünkü Kur'an, kıyamet gününde kendisini okuyanlara şefaathı olarak gelecektir"**¹⁴ müjdesine nail olabilelim. Evet bu azmedilmesi gereken önemli işlerdendir.

⁹ (4/Nisâ 1)

¹⁰ (A. Bin Hanbel)

¹¹ (16/Nahl 90)

¹² (47/Muhammed 22)

¹³ (41/Fussilet 41)

¹⁴ (Müslim)

“عن عثمان بن عفان رضي الله عنه قال: قل رسول
الله صلى الله عليه وسلم:
خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ”

Osmân İbni Affân (ra)'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: **“Sizin en hayırlılarınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğretenlerinizdir.”**¹⁵

Burada kastedilen sadece yüzünden okumayla ilgili öğrenme ve öğretme değildir. Okuma ile düşünme, okuma ile de ameller yapılması gerekmektedir. Birçok Kur'an okuyucusu, hatta hafız, 'âyetler üzerinde düşünmeksizin ve amel etme niyeti olmadan okuma' yanlısını yapar. Rabbimiz ise 'neden hafız olmadınız' diye kınayacaktır ama Kur'an'ı **“Onlar Kur'an'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalplerin üzerinde kilitleri mi var?”**¹⁶ diye kınayacaktır.

Kur'an bize iniyor gibi okumanız gerekmektedir. Şu anda insanlar bilgi, reddiye ve sadece okumanın ecri olsun diye Kur'an okumaktadırlar. Bu sebeple insanlar arınmıyor, amel etmeksizin okumaya devam ediyorlar. Bu sebeple Kur'an bizi değiştirmiyor/değiştiremiyor.

Öncelikle yapmamız öğrenmemiz gereken imandır, Tevhid'dir. Bir de bunu bozacak şirk kavramını güncel türevleriyle öğrenip ondan sakınmamız elzemdir. Sonra da imanımızı arttıracak/pekiştirecek şekilde Allah'ın Kitabından âyetler öğrenmemiz faydamıza olacaktır.

Nitekim sahabeden Cündüp bin Abdullah (ra) der ki: “Biz ergenlik çağına yaklaşmış bir gurup genç ile beraber Resulullah'ın (sav) huzuruna geldik. Bize Kur'ân'ı öğretmesini istedik. O da bize Kur'ân-ı Kerîm'i öğretmeden önce imanı öğretti.”

Abdullah İbn-i Ömer (r.a) de şöyle der: “Uzun bir ömür sürdüm. Bizim her birimize Kur'an'dan önce iman veriliyordu. Sonra öyle insanlar gördüm ki, onlara imandan önce Kur'ân veriliyor, o da Fatiha'dan sonuna kadar onu okuyor ama ne emrettiğini, neleri yasakladığını ve nele-
rin belenmesi gerektiğini bilmiyor.”¹⁷

Kur'an ile Nasıl Bir Bağ Kurmalıyız?

- İhlaslı ve imanlı olmak
- Tazim etmek, sevmek, maddi ve manevi korumak
- Mümkün mertebe en temiz halimiz ile dokunmak
- Kur'an okumak, amel etmek için okumak, anlamını öğrenmek,
- Emir ve yasaklarına riayet etmek
- İnsanlara duyurmak

Bir kimsenin işini görseniz ve size iki katı ücret verse 'cömert insan' dersiniz. Allah Teâlâ kullarına karşı en cömert olandır. Rabbimiz bir iyiliğe bir harfe en az on katı ile karşılık vermektedir.

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ امْتَالِهَا

“Kim bir iyilikle gelirse, kendisine bunun on katı vardır.”¹⁸

O Allah öyle cömerttir ki, indirdiği Kitabından bir âyet okuyanın hatta bir harf okuyanın bile ecri kat kat vermektedir.

¹⁵ (Buhari)

¹⁶ (47/Muhammed 25)

¹⁷ (Hayatu's-Sahabe)

¹⁸ (6/En'âm 160)

"Kim Kur'ân-ı Kerîm'den bir harf okursa, onun için bir iyilik sevabı vardır. Her bir iyiliğin karşılığı da on sevaptır. Ben, elif lââm mîm bir harftir demiyorum; bilâkis elif bir harftir, lââm bir harftir, mîm de bir harftir."¹⁹

Bu hadisler Kur'an okumaya teşvik etmek içindir. Bir harfin sevabı böylesine büyükse, âyeti okumanın, sureyi okumanın sevabı ne kadar büyük olacaktır; bu da düşünülmelidir. Her birimizin her gün Kur'an'dan mutlaka bir miktar okumamız gerektiği bir kere daha teyid edilmiş olmaktadır.

Sahabelerin Kur'an Karşısındaki Tutumu Nasıldı?

İbn Mes'ud şöyle der; "Rasulullah (sav) onlara Kur'ân-ı Kerim'den on âyeti kerime öğretirdi. Onlar ise bu âyet-i kerimelerde amel ile ilgili hususları öğrenmedikçe bir başka on âyet-i kerimeye geçmezlerdi. Böylelikle Rasulullah, bizlere hem Kur'ân-ı Kerim'i ve hem de onunla amel etmeyi birlikte öğretirdi."

Amacımız sureyi bir an önce bitirmek olmamalı, ağır ağır/düşüne düşüne okumalıyız. Sorun kendinize; en son ne zaman yavaşça, düşünerek okudunuz?

وَرَقِلَ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً

"Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku."²⁰

Sahabe, on âyet ezberleyip tatbik etmedikçe yeni âyetlere geçmezdi. Bir sure seçip veya beş on âyet belirleyip onların üzerine yoğunlaşabiliriz. Okunan âyetlerden etkilenmeli, sonumuzu düşünmeliyiz. Tefsir okumak suretiyle yüzeysel okumanın ötesine geçmeliyiz.

فَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا

"Onlar Kur'an'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalplerin üzerinde kilitleri mi var?"²¹

Şunu da bilmek gerekir ki, meal okuyarak hüküm verilmez, şu helal bu haram direk denilmez. Bilindik konular elbet başkadır ama bilmeyen dilini tutmalı, susmalıdır. **"Dillerinizin yalan yere nitelendirilmesi dolayısıyla (kendi kafanızdan) şuna helâl, buna haram demeyin. Çünkü Allah'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Şüphesiz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa ulaşamayacaklardır."**²²

Zorlanarak Kur'an okuyor olabiliriz. Psikolojik olarak, yapamayan insan, 'beceremiyorum' deyip bırakabilir. Malum çoğumuz küçükken sağlam bir Arapça altyapısı içinde eğitim görmediğimiz, yıllarca da üzerine düşmediğimiz için hakkindan gelemiyor olabiliriz. Lakin Rabbimizin rahmeti aklımıza hayalimize sığmayacak kadar büyüktür. Bir hadiste şöyle geçer; **"Kur'ân-ı Kerim'i maharetle okuyan bir insan, Kirâmen Kâtibin melekleri seviyesinde olur. Onu o seviyede beceremeyen, fakat halis bir niyet ile okumağa çalışan, okurken de kem küm edip dili dolaşan ve Kur'ân'ı okumak ona zor geldiği halde okuyan insana da iki sevap vardır."**²³

¹⁹ (Tirmizi)

²⁰ (73/Müzzemmil 4)

²¹ (47/Muhammed 24)

²² (16/Nahl 116)

²³ (Buhari ve Müslim)

Allah-u ekber! Zorlanarak Kur'an okuyanının sevabı, tam okuyanının sevabının yarısıdır demiyor, dikkatinizi çekerim. Zorlanarak öğrenip okuyanının mükâfatı iki kat verilir, diyor. Rabbimize hamdu senalar olsun.

Amel Etmeden Olmaz!

Bunun içinde Allah'ın yardımı gereklidir. Değişime açık olan, öğrendikleriyle amel etmek isteyenlere şu zikir tavsiye edilir; لا حول ولا قوة الا بالله Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh...

Bu söz ne anlama gelir?

- Bir konuda değişmek isteyen, bunu ancak Allah'ın yardımı, tevfiği ile olabileceğini bilmelidir.
- Kötü bir hasletinden vazgeçmek isteyen bunu ancak Allah'ın desteği ile başarabileceğini bilmelidir.
- Allah'ın verdiği kuvvet ile, irade ile bir şeyler başarılabilir.
- Bütün bunlar Allah'ın kolay kıldığı kimselere kolaydır, diğerlerine zordur. İnsanlar değişmek isteseler de yıllar gelip geçer ama en ufak bir değişiklik olmaz. O yüzden "Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh" duasını çok okumamız gerekmektedir.

Hülasa, her türlü günden uzak durup, akrabalık bağını kesmeden Allah'ın âyetlerini öğrenirsek mükâfatımız dünyadaki değerlerle ölçülemez. Hadiste geçen deve mükafatı, mükafatı anlayabilmemiz ve teşvik etmek içindir. Hiç ebedi olan bir nimet, fani bir nimet ile mukayese edilir mi!? Efendimizin (sav) şu tavsiyesini üzerimize alarak kulak verelim:

"Ey Ebû Zer! Gidip Allah'ın kitabından bir âyet öğrenmen, senin için yüz rekât namaz kılmaktan daha hayırlıdır. Ve kendisiyle amel edilsin veya edilmesin ilimden bir mesele öğrenmen bin rekât namaz kılmaktan daha hayırlıdır."²⁴

Allah'ım! Kur'an'ı kalbimin baharı, gönlümün nuru kıl, üzüntümü aydınlatan ve derdimi gideren yap. Âmin.

²⁴ (İbn Mace)

يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوا قُلُوبَكُمْ

Müddessir Suresinden Dersler

Salih Bağırhan

Müfessirler, Müddessir Suresinin Mekki surelerden biri olduğu hususunda ittifak etmişlerdir. Bu sure, Alak Suresi'nden sonra nazil olmuştur ve Kur'an-ı Kerim'de ikinci sırada indirilen sure olarak kabul edilir. Mushaftaki sıralamada ise yetmiş dördüncü sure olarak yer alır. Toplam elli altı ayetten oluşur.

Müddessir Suresi'nin faziletlerinden biri, Rasulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) tamamen indirilen ilk sure olmasıdır. Bu durum, Alak Suresi'nin ilk inen sure olmasıyla çelişmez; çünkü Alak Suresi'nin yalnızca ilk ayetleri nazil olmuşken, Müddessir Suresi baştan sona indirilmiştir.

Bu konuyla ilgili bir hadis şu şekilde rivayet edilir:

"Ebû Seleme'ye, Kur'an'dan ilk olarak hangi surenin indirildiğini sordum. O da **'Ey örtüsüne bürünen!'** ayetini işaret etti. Ben, 'Ancak bana, Kur'an'dan ilk indirilen surenin **'Yaratan Rabbinin adıyla oku!'**¹ olduğu söylendi' dedim. Ebû Seleme, 'Bu konuda Cabir bin Abdullah'a sordum ve bana, 'Ey örtüsüne bürünen!' ayetini işaret etti' dedi. Ben de Cabir'e, 'Ama bana, Kur'an'dan ilk indirilenin 'Yaratan Rabbinin adıyla oku!' olduğu söylendi' dedim. Cabir dedi ki: 'Ben sana sadece Allah Rasulü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) bize anlattığını nakledirim.'

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

'Hira'da bir süre yalnızlık yaşadım. Bu yalnızlığım bitince, vadinin derinliklerine indim. O sırada bir ses duydum. Önüme, arkama, sağıma ve soluma baktım, ancak kimseyi göremedim. Yine bir ses duydum ve yukarı baktığımda gökyüzü ile yer arasında bir tahtta oturan birini gördüm. Bundan korktum ve hemen Hatice'ye giderek, 'Beni örtün, beni örtün!' dedim. Üzerime soğuk su döktüler. İşte o sırada şu ayetler bana indirildi: "Ey örtüsüne bürünen! Kalk ve uyar. Rabbinin yücelt."³

Müddessir Suresi'nin diğer faziletleri ise tüm Kur'an surelerinde olduğu gibi tilavet sevabıdır. Her bir harf için bir sevap yazılır ve bu sevaplar on katıyla çarpılır. Bu fazilet, şu hadis ile sabittir:

"Kim Allah'ın Kitabı'ndan bir harf okursa, ona bir sevap vardır ve her bir sevap on katıyla yazılır. Ben 'Elif Lââm Mîm bir harftir' demiyorum; aksine Elif bir harf, Lââm bir harf ve Mîm bir harftir."⁴

Müddessir Suresi'nden Davetçilere Dersler ve İbretler

1) İnsanları uyarmak, onlara davette bulunmak, tembellik, rehavet ve gevşekliği terk etmek. Bu, şu ayetten alınmıştır:

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ

قُمْ فَأَنْذِرْ

"Ey örtüsüne bürünen! Kalk ve uyar."⁶

¹ (74/Müddessir 1)

² (96/Alak 1)

³ (Buhari, Müslim)

⁴ (Tirmizi)

⁵ (74/Müddessir 1-2)

2) Allah Teâlâ'yı yüceltmek, O'na saygı göstermek ve rızasını kazanmak için her şeyden vazgeçmek. Zira Allah, her şeyden büyüktür, her şeyin Rabbi ve yaratıcısıdır. Davetçi, hiçbir yaratılmışı Allah'ın itaatinden ve dinine hizmet etmekten üstün tutmamalıdır. Güç ve kudret sahibi kim olursa olsun, davetçi Allah'ın mesajını iletmede hiç kimseden korkmamalıdır.

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ

"Rabbin için Allah'ı yücelt."⁶

Aynı zamanda Ahzâb Suresi'nde şu buyrulmuştur:

الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ
أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا

"Onlar ki, Allah'ın mesajlarını iletirler, O'ndan korkar ve Allah'tan başka kimseden korkmazlar. Hesap görücü olarak Allah yeter."⁷

3) Nefsi günahların ve kötü alışkanlıkların kirinden arındırmak, iç dünyayı saflaştırmak. Ayrıca beden ve elbiseyi pisliklerden ve haram olan şeylerden temizlemek.

وَتِيَابَكَ فَطَهِّرْ

"Elbiseni temiz tut."⁸

4) Günahları ve kötülükleri terk etmek, bunlardan ve onları işleyenlerden uzak durmak. Ancak onları Allah'ın mesajını iletme ve dine davet etmek için yakınlaşmak gerekir.

وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ

"Kötü olan şeyleri terk et."⁹

⁶ (74/Müddessir 3)

⁷ (33/Ahzâb 39)

⁸ (74/Müddessir 4)

⁹ (74/Müddessir 5)

5) Yapılan iyi amelleri gözünde büyütmemek ve bu nedenle üstünlük taslamamak. Zira bu, yapılan ameli boşa çıkarır, bereketini yok eder ve kişiyi gurura sürükler. Bir davetçi, Allah yolunda çektiği sıkıntılar ve gösterdiği çabaların, Allah'ın dünya ve ahirette verdiği nimetler karşısında hiçbir şey olmadığını bilmelidir.

وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ

"Çoklukla üstünlük taslama."¹⁰

Başka bir görüşe göre bu ayet, "Biri-ne bir şey verdiğinde karşılığında daha fazlasını bekleme" anlamına gelir.

6) Allah yolunda davet ederken sabretmek, başkalarının suçlamalarına, iftiralarına ve eziyetlerine katlanmak. Davetçinin, dayak, hapis hatta öldürölme gibi tehditlere karşı dirençli olması gerekir.

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ

"Rabbin için sabret."¹¹

7) Kâfirlerin kötü sonunu ve helakini, muttakilerin ise güzel akıbetini düşünmek. Bu, davetçiyi dünyaya karşı zühde, ahiret nimetlerine yönelmeye teşvik eder. Davetçi, yolunda karşısına çıkan engeller ve zorluklar karşısında yılmaz, çünkü sonu hayır olacaktır.

فَإِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُورِ

فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ

عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ

"Sura üfürüldüğünde, işte o gün zor bir gündür. Kâfirler için hiç kolay olmayacaktır."¹²

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ

"Onu Sekar'a sokacağım..."¹³

¹⁰ (74/Müddessir 6)

¹¹ (74/Müddessir 7)

¹² (74/Müddessir 8-10)

¹³ (74/Müddessir 26)

إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ
فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ

"Ancak sağ ehli olanlar cennetlerde, suçlular hakkında birbirlerine sorarlar."¹⁴

8) İmtihanlar ve sınamalar karşısında sebat göstermek.

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً
لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيَقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا
إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلَيَقُولَ
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا
كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ خُتُودَ
رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ

"Onların sayısını, ancak inkâr edenler için bir fitne kıldık ki kitap verilenler kesin bilgiye ulaşsın, iman edenlerin de imanları artsın. Kitap verilenler ve müminler şüpheye düşmesin. Kalplerinde hastalık bulunanlar ve kâfirler ise 'Allah bu örneklerle ne demek istedi?' desinler. İşte Allah, dilediğini böylece saptırır ve dilediğini hidayete erdirir."¹⁵

9. Öğüt ve davet karşısındaki tutuma riayet etmek.

"Böyle iken onlara ne oluyor da, öğütten yüz çeviriyorlar?" davete karşı ilgisizlik ve kayıtsızlık gösteren insanların durumunu eleştirir. Davetçiler, bu tavırla karşılaşacaklarını bilmeli ve sabırlı olmalıdır.

9. Öğüt ve davet karşısındaki tutuma riayet etmek.

"Böyle iken onlara ne oluyor da, öğütten yüz çeviriyorlar?"¹⁶ davete karşı ilgisizlik ve kayıtsızlık gösteren insanların durumunu eleştirir. Davetçiler, bu tavırla karşılaşacaklarını bilmeli ve sabırlı olmalıdır.

10. Samimi niyet ve Allah'ın iradesine boyun eğmek.

"Bununla beraber, Allah dilemedikçe öğüt alamazlar"¹⁷ hidayetini Allah'ın iradesine bağlı olduğunu ve davetçinin yalnızca tebliğle sorumlu olduğunu hatırlatır. İslam davetçileri, sonucun Allah'a ait olduğunu bilerek samimiyetle çalışmalıdır.

11. Takva ve Merhamet sahibi olmak.

"O takvaya ehil olandır, bağışlamaya ehil olandır"¹⁸ davetçilerin önce kendilerinin takva sahibi olmaları gerektiğini ve Allah'ın merhametini insanlara anlatmalarını vurgular.

ÖZETLE

Sure, uyarı ve öğüt içeren bir çağrıyla başlar. Allah, Peygamber'e kalkıp insanları uyarmasını, Rabbinin yüceliğini vurgulamasını, nefisini ve giysisini temiz tutmasını, kötülüklerden uzak durmasını emreder.

Kıyametin dehşeti ve ahiretteki hesap günü tasvir edilir. İnsanların dünyadaki davranışlarının, iman ve ibadetlerinin ahiretteki durumlarını belirleyeceği vurgulanır. Özellikle, namaz kılmayan, yoksullara yardım etmeyen, batıl işlere dalan ve ahireti inkâr edenlerin sonları hatırlatılır. Bu durumdan kurtuluş için Kur'an'a sarılmanın gerekliliği ifade edilir. Ancak, hidayetini Allah'ın dilemesiyle mümkün olduğu, kulun sorumluluğunun ise samimi bir niyet ve çaba göstermek olduğu belirtilir.

Sure, tebliğ görevine sabır ve sebatla devam edilmesi gerektiğini, öğüdün etkisinin insanın kalbinde saklı olduğunu hatırlatarak sonlanır. Müddessir süresi, bir uyarı ve rahmet çağrısıdır.

¹⁴ (74/Müddessir 39-40)

¹⁵ (74/Müddessir 31)

¹⁶ (74/Müddessir 49)

¹⁷ (74/Müddessir 56)

¹⁸ (74/Müddessir 56)

Mürtede ve Günahkâr Müslümanlara Uygulanacak Bera

Hüseyin Oral

Hayatımızın önemli bir bölümünü diğer insanlarla kurduğumuz sosyal ilişkiler oluşturuyor. Vela ve bera akidesi bizi kimi insanlara yakınlaştırırken kimilerinden de uzaklaştırarak aramızda belli mesafelerin korunmasını zorunlu kılıyor. Bu akide sayesinde kâfirleri, müşrikleri, münafık karakterinde olanları, dinsizliği kendilerine hayat tarzı olarak benimsemiş olanları tanıyıp kendi konumumuzu belirliyor, gereken mesafeyi oluşturabiliyoruz. Yazılarımızın bu son bölümünde kendileri Müslüman oldukları halde yine de bazı günahları işlemeye devam edenlere ve bazı bidatlerini sürdürenlere karşı nasıl bir tutum içerisinde olacağımızı ardından da Müslüman olduktan sonra küfre giren mürtetlere karşı nasıl davranmamız gerektiği üzerinde duracağım.

Öncelikle Vela ve bera akidesinin bir gereği olarak velamızın Allah'a, Resulüne ve iman edenlere ait olduğunu, müminlerin de namaz ve zekât gibi temel vazifelerini yerine getirenler olduğunu hatırlayalım.

"Sizin veliniz ancak Allah'tır, Resulüdür, iman edenlerdir; onlar ki Allah'ın emirlerine boyun eğerek namazı kılar, zekâtı verirler. Kim Allah'ı, Resulünü ve iman edenleri dost edinirse (bilsin ki) üstün gelecek olanlar şüphesiz Allah'ın tarafını tutanlardır. (Maide, 55-56)

Müslüman kardeşlerimizle velayet bağlarımız imanımızın bir gereği olarak kurulur, iman ehli olduğu sürece velayetimiz sürekli olarak devam eder imanına şirk karıştırmayan her Müslümanla vela ilişkisi tamamen koparılamaz. Kendilerini dinden çıkarmayan büyük günahlara yahut bidatlere bulaşmış olan Müslümanlara ise asıl vela bağımızı tamamen iptal edecek değiliz. Bu durumda temelde vela bağımızı koparmadan günah veya bidat işleyen Müslümanlara karşı ikinci bir kısım vela gösterme şekli zorunlu olarak ortaya çıkıyor.

İman ve salih amel üzere yaşamaya gayret eden ve günahlardan ve bidatlerden kaçınmaya özen gösteren Müslümanlara velamız tam vela; bidatleri veya günahları işleyen Müslümanlara olan velamız da nakıs, eksik vela olarak adlandırılır.

Salih ameller üzere çabalayan, bidatlerden uzaklaşan ve günahlardan olabildiğince sakınan Müslümanlar, ister istemez bir günaha düşse bile tevbe eder, durumunu düzeltir. İşlediği günaha kefarete olacak ameller işleyerek diğer Müslüman kardeşleriyle tam vela ilişkilerini sürdürürler. Günahı tevbe eden kimse günah işlememiş gibidir. Müslümanların ilgi ve alakasından sevgi ve muhabbetinden bir şey kaybetmez, birbirlerine faydalı olurlar. Şirkten sakınmakla birlikte bazı günahlara veya bidatlere bulaşan Müslümanlar ise imanlarının kemaline zarar verdiklerinden dolayı diğer Müslümanlarla olan vela bağlarını kısmen zayıflatmış olurlar. Müslüman kendisini günahlara doğru çeken bir Müslüman ile olan muhabbetini kendisini isyana sevk etmeyen Müslüman kardeşlerinin ilgi ve alakasıyla aynı seviyede tutamaz. Kendisini Allah'a ve Resulüne isyandan koruması gerektiği için günahkâr Müslüman kardeşinin çekim alanından korur. Bu da vela ilişkisinin bir derece zayıflamasını yani nakıs vela kısmına gerilemesini gerektirir. İfrat ve tefrite düşmeden günahkâr Müslümanın imanı derecesinde kendisine vela gösterilirken; günahlarından bidatlerinden İslam ahlakına muhalif davranışlarından da uzak kalınmalıdır.

İmam ibni Ebil İzz el-Hafi (rh) şöyle der: "Sevgi ve buğz onların içinde bulundukları hayra ve şerre göredir. Bir kulda velayetin ve adavetin (düşmanlığın) sebepleri bir arada bulunur. Buna göre bir yönüyle sevilir vela gösterilirken bir yönüyle buğz edilir bera gösterilir. Hüküm galibe göredir. Yani hangi tarafı ağır basarsa o yönüyle muamele edilir."

Günahkâr bir Müslümana velanın sadece aslı gösterilir. Bir müşrike veya mürtede uygulanan bera uygulanmaz. Kendisine nasihat edilir hatta nasihat edilmesi vaciptir.

Ebu Rukayye Temim bin Evs ed-Dari (rh)'den rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: **“Din nasihattir.”** “Kime?” diye sorduk **“Allah'a, Kitabına, Resulüne, Müslümanların yöneticilerine ve onların geneline”** diye buyurdu.¹

Şeyhul İslam İbni Teymiyyenin de dediği gibi iki elin bir birini yıkayıp temizlediği gibi Müslüman kardeşinde bir bidat veya masiyet gören bir Müslüman hemen kardeşine nasihat eder, gereken uyarıları yapar. Durumunu düzeltmesi, günahını tamamen terk etmesi için elinden gelen desteği verir. Kardeşini günahlarla baş başa bırakmaz. Onu isyana sevk eden etkenleri ortadan kaldırmaya çalışır. İbadetlerle ve hayır amelleriyle meşgul olacağı ortamlara ve faaliyetlere çekmeye çalışır. Hiçbir zaman isyanların içinde günaha veya bidatlere boğulup gitmesine göz yumamaz. Ancak olur da üzerine vacip olan nasihat vazifesini yerine getirmesine, bütün imkânlarını seferber etmesine rağmen yine de içine düştüğü bataklıktan kardeşini kurtaramazsa, ardından kendisinin de bazı günahlara düşeceğinden endişelenirse, kardeşinin günahları da kendisine de zarar vermeye başlarsa; bu durumda nakıs velayet göstererek günahları derecesinde kardeşle arasına mesafe koyar. Kardeşine nasihat etmesi kendisi için Allah katında mesuliyetini yerine getirdiğine dair geçerli bir mazeret sayılır.

Günahkâr bir Müslümana bu denli nasihatkâr davranılması gerektiğinde kendisine mesafe konulması içine düştüğü günahlarda kaybolup gitmesi veya Müslümanlarla arasının tamamen açılması için değil; günahlarından ve bidatlerinden kurtulması ve tevbe edip salih bir Müslüman olması içindir. Etrafındaki Müslüman kardeşlerinin kendisine karşı tepki içinde olduğunu kendisiyle konuşmaktan veya musafaha etmekten kaçındıklarını gören bir günahkâr Müslüman kendine çeki düzen verir. Böylelikle tıpkı Selefî Salihin'in birbirine uyguladıkları meşru tavırlardan birinin uygulamış olacağı için olumlu neticeler alınır.

Bazı günahlara düştüğünü duyduğumuz bir Müslümana nasihat etmeksizin ilgiyi ve alakayı tamamen kesmek, Müslümanlar arasında yanlış uygulanan bir bera anlayışıdır. Genellikle bir harama düşen Müslüman kınanıyor, kendisinden sakındırılmak maksadıyla gıybeti bile yapılabiliyor, ama kimsenin aklına bu bizim Müslüman kardeşimizdir kendisine sahip çıkmamız nasihat etmemiz içine düştüğü gınahtan onu bizim çekip almamız gerekir diye bir düşünce gelmiyor. Sorumluluk alarak biraz da vaktini feda ederek nasihat etmek yerine eleştirerek dışlamayı tercih ediyor. Bundan daha kötüsü bazı Müslümanlar günahını gördüğü bazı Müslüman kardeşlerine aramız bozulmasın ticaretimiz kötü etkilenmesin işimiz düştüğünde bize karşı ilgisiz davranmasın diye üzerlerine vacip olan nasihat vazifesini bilerek terk ediyorlar. Bu kardeşlerimizin iş başa düştüğünde öncelikle şu ayetleri hatırlaması ve gereğince amel etmesi icab eder.

¹ (Müslim, 1/237)

"Sizden, hayra çağıran, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Ali İmran, 104)

"Asra yemin ederim ki, İnsan gerçekten ziyan içindedir. Bundan ancak iman edip iyi ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler müstesnadır." (Asr, 1/3)

Kendisine nasihat edilen Müslüman ister nasihatten etkilensin ister etkilenmesin yine de Müslümanlar üzerinden bu sorumluluk kalkmaz. Dinimizin selameti kardeşlerimizin Allah (c.c) katında mesul olmaması İslam ümmetinin gereken ilerlemeyi sağlıklı biçimde sürdürebilmesi için nasihat vazifesi hiçbir zaman önemsiz değildir.

İslam dininin öğretilerinden birçoğu yüzyıllardır unutulmaya yüz tutmuş, sapkınlıklar ise revaç bulmuştur. Sadece fertlerin değil toplumların İslam dininden döndüğü, başka yaşam standartlarına geçiş yaptığı görülmüştür. Büyük çapta fesadın yaşandığı şu asırda Müslüman kalabilenler İslam dininden dönüp başka batıl dinlere sapanlara karşı nasıl davranacaklarını kestiremiyorlar. Dininden dönenler özellikle aile fertlerinden biri ya da yakın akrabalar olduğunda bu kişilerle kuracakları münasebetleri şeriatın belirlediği esaslar çerçevesinde tutamıyorlar. Böyle bir karmaşanın içinde kalan Müslümanlar önce mürtedin kim olduğunu asli kâfirden ne kadar farkı bulunduğunu bilirse mürtetlere karşı içinde buluncakları tutumu daha doğru belirlemiş olurlar. Hakiki anlamda Müslüman olmuş bir kimse imanı bozan bir amel işlediğinde mürted olur. Bu ameller, herhangi bir şirk amelinin işlenmesi, kâfirlere dinleri hususunda destek olmak, yasama yetkisini Allah'tan başkasına vermek, namazı tamamen terk etmek gibi amellerdir.

İmanından sonra küfre girenlere karşı nasıl davranılması gerektiği yönetimi İslam olmayan bütün ülkelerde yaygın bir sorundur. İslam'ın hâkim olduğu bir ülke olsa orada mürtedin konumu olamaz. Tevbeye davet edilir, tevbe ederse serbest bırakılır. Küfründe direnirse onun hakkından kılıç gelir yani öldürülür. Rasulullah (sav) **"Dinini değiştiren kimseyi öldürün"**² diye buyurmuştur. Başka bir hadiste İslam dinini terk edenin cezası şöyle ifade edilmiştir.

Abdullah b. Mesûd (ra)'dan nakledildiğine göre Allah Resulü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Müslüman bir kimsenin kanı ancak şu üç şeyden dolayı akıtılır: Evli iken zina-dan, adam öldürmekten, dininden dönüp cemaati terk etmekten."³

Bu hadisler İslam'a girdikten sonra dinini değiştirenlere verilecek olan cezayı açıkça ifade etmektedir. İslam'ın hâkim olduğu bir yerde hiç kimseye dinini değiştirip Müslüman'lar arasında yaşamasına fesadını yaymasına müsaade edilmez.

İslam ülkesinde Yahudiler ve Hristiyanların öldürülmeyip cizye vermeleri şartıyla yaşamalarına müsaade edilmesi mürtedin öldürülmesi hükmüyle çelişmez. Çünkü ehli kitap sayılan Yahudi ve Hristiyanlar İslam'a girdikten sonra dinden dönen kimseler değil asli kâfirlerdir. Tevbe suresinde onlara ait hüküm şöyle belirtilir.

"Kendilerine Kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Resulünün haram kıldığını haram saymayan ve hak dini kendine din edinmeyen kimselerle, küçülerek elleriyle cizye vermeye kadar savaşın." (Tevbe 29)

Cizye vermeyi kabul edenler eman almış zimmet ehlinden olurlar ve kendilerine İslam toprakları içerisinde yaşama hakkı tanınır canlarına ve mallarına dokunulmaz.

² (Buhari, Cihad (2794)

⁴ (Muttefekun aleyh)

Mürtetlerin İslam ülkesindeki durumu ise ehli kitabınkinden tamamen farklıdır ve İslam dininden çıkmalarının cezası daha şiddetlidir. Yahudi ve Hristiyanlar gibi asli kâfirler henüz İslam'a girmemiş hidayete erişmemişken İslam'a girip de hak davayı idrak edip sonrada terk edenlerle aynı seviyede sayılmazlar. Bu yüzden mürtede verilen ceza dünyada ve ahirette daha ağır olur.

“İman edip sonra küfredenleri, sonra yine iman edip tekrar küfredenleri, sonra da küfürlerini arttıranları Allah ne bağışlayacak, ne de onları doğru yola iletecektir.” (Nisa, 137)

Dünya hükümleri olarak mürtetlerle cizye ve ateşkes yapılmaz. Eman verilmez. Kendi hallerine bırakılmaz. Ya İslam'a dönerler ya da öldürülürler. Bu hükümler daha çok İslam mahkemesinin onlar hakkında vereceği hükümlerdir. Müslümanların mürtetlere karşı şahsi olarak ortaya koyacağı davranışlar ise farklıdır. Mürtetlere kız verilmez. Mürted kadınla evlenilmez, evlenilecek olursa nikâh batıl; ilişki de zina olur. Mürted birinin Müslüman olan çocukları üzerinde velayeti olmaz. Müslüman bir kızı mürted babası evlendiremez; nikâhına ailesinden veya akrabalarından başka bir Müslüman velayet eder. Buradaki örnekler ve fıkıh kitaplarımızın mürted bölümünde yer alan birçok hüküm maalesef tevhid akidesini yaşamaya çalışan Müslüman kardeşlerimizin birçoğu tarafından bilinmemektedir. Telafisi zor sorunların içine düşüldükten sonra çözüm arayışları ise çoğu zaman başarısızlıkla sonuçlanmaktadır.

Eğer mürted olan kimse bizim bir yakınımız ise ve kendisinin İslama dönmesi umuluyorsa önce hikmet ve yumuşak davranarak nasihatle yaklaşırız. İslam'a davet ederiz. Şüphelerini gideririz. Alanında uzmanlaşmış ilim sahiplerine götürürüz. Hikmet ve güzel öğütlerle yaklaşmamız bize Kurani bir emirdir.

“(Resulüm!) Sen, Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğütlerle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et! Rabbin, kendi yolundan sapanları en iyi bilendir ve O, hidayete erenleri de çok iyi bilir.” (Nahl, 125)

Hikmetle ve güzel öğütlerle mürtedi İslama davet etmekten kendisine bera uygulamayı kerih görmeyi ve buğz etmeyi bırakmamız gerektiği anlaşılmaz. Vacip olan bera akidesi anında devreye girer. Mürted olan kişi tevbe eder, durumunu düzeltirse yeniden kardeşimiz olur. İslam kardeşliğinin bütün gereklerini hak eder kendisine bir Müslüman kardeşimize nasıl davranıyorsak öyle davranırız. Tevbe etmeye yanaşmaması ve küfründe ısrarlı davranması halinde ise kendisine düşmanlığımızı ve nefretimizi açıklarız. Bütün ilgi ve alakamızı keseriz. İslam'a karşı savaşan kâfirler konumunda değerlendirir, düşman oluruz. İslam'a davet etmek dışında mürted üzerinde artık bir bağlantımız kalmaz. En yakınlarımız mürted olduğu zaman başlangıçta başvuracağımız çareler iyimserlik üzerine olacaktır. İyilikten anlamayan, davetimize icabet etmeyen, Müslümanları düşman bilen bir yakınımız kendi ailemizden bile olsa bütün aile bağlarımız kopmuş olur. Artık İslam'a ve Müslümanlara düşman olan bu mürted bizim de apaçık düşmanımızdır.

Burada anne ve babanın haklarıyla ilgili bir soru akla gelebilir. Anne ve baba müşrik de olsalar şirki, küfrü, haramları ve Allah'a isyan içeren bir şeyleri emretmediği sürece kendilerine itaat etmemiz vacip değil midir? Onlar mürted oldukları zaman değişen bir şey olacak mıdır? Anne, baba, abi, abla kardeş kim olursa olsun İslam dininden çıkınca ortada sıla-i rahim iyilik, ihsan hiçbir şey kalmaz.

"Eğer onlar seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi (körü körüne) bana ortak koşman için zorlarsa, onlara itaat etme. Onlarla dünyada iyi geçin. Bana yönelenlerin yoluna uy. Sonunda dönüşünüz ancak banadır. O zaman size, yapmış olduklarınızı haber veririm." (Lokman 15) ayetinde belirtilen ebeveynler asli kâfir ya da ehli kitap sayılanları kapsar. Mürted olanlara yönelik muamele kendileriyle savaş halinde bulunulan kâfirlere karşı olması gereken muamele gibidir.

Ebu Ubeyde b. Cerrah (rh)'ın savaşta karşısına islam düşmanı olarak kendisini yok etmeye gelen babasını öldürmesi İbrahim (as)'ın babasına ey babacığım diye defalarca davette bulunduktan sonra Allah'ın düşmanı olduğu açıkça belli olunca ondan tamamen teberri etmesi bir müslümanın aile fertlerinden biri olsa bile islama düşman olduğunda nasıl muamele etmesi gerektiğini gösterir. Artık Müslüman iken gördükleri sevgiden saygıdan hürmetten iyilikten hiçbir şey kalmaz. İslam davetine sırt çevirdikleri ve Müslümanlara düşman oldukları sürece Müslüman evlatlarından aynı karşılığı göreceklidir.

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun -babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve Resulüne düşman olanlarla dostluk ettiğini göremezsin. İşte onların kalbine Allah, iman yazmış ve katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onları içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedî kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, kurtuluşa erecekler de sadece Allah'ın tarafında olanlardır." (Mücadele, 22)

Kendi babalarımız kardeşlerimiz akrabalarımız bile olsalar mürtetlere Allah ve Rasulünün düşmanlarına dinsiz imansız kitapsızlara karşı bera akidesinin gereğini yerine getirmemiz halinde Allah (cc)'den sadece bir mükâfat değil birkaç mükâfatı birden kazanmamız mümkündür. Allah'ın kalbimize imanı yazması bizden razı olması cennetlere girdirmesi Allah c.c ile hudut mücadelesine girişenlere karşı koymamız sayesindedir. Mücadele ne kadar meşakkatli olursa mükâfat ta o kadar kallavi olacaktır. Dünya ve ahiret mükâfatını elden yitirmek mi daha acıdır aileden akrabadan eş dosttan vazgeçememek mi daha acıdır?

İşte seçimimizi doğru yaptığımızda Allah (cc)'ın tarafında olanlar inşallah bizler olacağız.

Vela ve bera, Kelime-i tevhidin bir gereği iman ve İslam'ın özünü teşkil eden bir akide esasıdır. İmanın aslındandır. Kâfir-Mümin ayrımını yapar. Mümin'i, kâfirlerden ve şeytanların hilelerinden nasıl koruna-acağına dair eğitir. Yazılarımda bütün mümin kardeşlerimizi yakından ilgilendiren meselelere ışık tutmaya gayret ettim. Konunun güncel boyutunu ön planda tutarak önemli meselelere dikkat çekmeye çalıştım. Başarılarım Allah'tan, yanırlarım ve eksiklerim kendimden. Allah c.c okur-larımıza istifade etmeyi vela ve bera akidesinin gereğince bir yaşam sürdürmeyi kolaylaştırsın. (Allahumme amin).

Müslümana Benzeyen Ağaç

Ayşe Ebrar

Değerli Okuyucularımız; geçen yazılarımızda Rabbimizin Kur'an-ı Kerim'deki geçen kevnî ayetlerinden bahsedeceğimizi ve bu ayetler üzerinden Rabbimizin yardımı kadar öğüt almaya çalışacağımızdan bahsetmiştik.

Bu ayki yazımızda Kur'an'da geçen kevnî ayetlerden olan hurma ağacından ve meyvesinden bahsedeceğiz.

Hurma ve ağacı Kur'an-ı Kerim'de yirmi üç yerde "hurma ağacı" (nahl, nahle, lîne), "hurma bahçesi" (cennetün / cennâtün min nahîl), "hurma" (nahîl, semerâtü'n-nahl, rutab), "hurma kütüğü" (a'câzü nahl), "hurma dalı" (urcûn) ve "hurma lifi" (mesed) şekillerinde hurmanın bahsi geçmektedir. Çeşitli vesilelerle hurma ağaçları, hurma bahçeleri ve hurma meyvesi herkesin mâlik olmayı arzuladığı, kaybetmeyi istemediği birer servet ve rızık niteliğiyle sayılmakta, bunların aynı kökten çıkmış çatallı, çatalsız şekilleri ve farklı özellikleri üzerinde akıl sahiplerinin düşünüp ibret alması gerektiği bildirilmekte,¹ hurmadan yemenin yanında içecek yaparak da faydalandığı hatırlatılmakta,² ağacının güzelliği "birbirine girmiş, küme küme tomurcukları olan uzun boylu, salkımlı ağaçlar" şeklinde tanımlanmakta,³ hurmanın Allah'ın hem dünyadaki hem de cennetteki nimetlerinin arasında yer aldığı⁴ belirtilmekte ve Âd kavminin helâkı rüzgârla sökülmiş veya içi boşalmış hurma kütüklerinin düşüşüne benzetilmektedir.⁵ Meryem kıssasında onun İsâ'yı bir hurma ağacının altında dünyaya getirdiği, kendisine ağacı silkelemesinin ve üzerine dökülen taze hurmadan yemesinin vahyedildiği anlatılmaktadır.⁶ Bazı müfessirlere göre, Meryem'in rahatlaması ve Allah'ın yardımı konusunda endişe duymaması için, mevsim

kış ve altına sığındığı hurma ağacı kuru olduğu halde kendisine bu ağaçtan taze hurma sunulmuştur.⁷ Zehebî, Meryem'e hurma sunulmasını onun en üstün gıda maddesi oluşuna bir işaret saymaktadır.⁸

Arabistan'ın başlıca bitkisini teşkil eden hurma hem ağacı hem meyvesiyle Peygamber'in (sav) ve ashabının hayatında önemli bir yer tutmuştur. Peygamber Efendimiz (sav) döneminde insanlar uzun zaman yiyecek bulamazlardı. Sadece hurma yerler, su içerlerdi. Ama hasta olmazlardı. Sahabi, Aişe validemize, "Efendimiz zamanında evinizde ne yer ne içerdiniz?" diye sormuş. Aişe validemiz de şu ibretlik cevabı vermiş, "Evinizde bazen uzun bir müddet geçerdi de ateş yanmazdı, 'Esvedan (iki siyah)' yani hurma yiyip su içerdik."⁹

Bir hadis-i şeriflerinde de Peygamber Efendimiz (sav) hurmanın doyuruculuk ve kifayetini anlatmak için Aişe'ye, "Ya Aişe evinde hurma olmayanlar açtırlar."¹⁰ buyurmuştur. Bu sözü iki veya üç defa tekrarlamıştır. Bunu hurma tüketmeyince tüm zorunlu gıdaları almış olmak zordur şeklinde de anlayabiliriz. Hurma özellikle sütle tüketildiğinde daha etkili ve faydalıdır.

Rasullullah (sav), hurma ile süte "at-yabân" derdi yani "iki en güzel şey" demektir.¹¹

Ebu Hureyre'den rivayetle; "Acve denen hurma cennetdendir ve zehire karşı şifadır."¹²

Aişe'den rivayetle; "Rasulullah (sav) buyurdular ki: "(Medine'nin necd cihetinde yer alan) Aliye acvesinde şifa vardır. O sabahın ilk vaktinde (yenirse) panzehirdir."

¹ (2/Bakara 266; 13/Ra'd 4; 36/Yâsin 34)

² (16/Nahl 67)

³ (26/Şuarâ 148; 50/Kâf 10; 55/Rahmân 11)

⁴ (55/Rahmân 11, 68)

⁵ (54/Kamer 20; 69/Hâkka 7)

⁶ (19/Meryem 23, 25)

⁷ (Beyzâvî, c.4, s.154)

⁸ (et-Tıbbü'n-nebevî, s.89)

⁹ (Buhari, hibe 1; Müslim, Zühd 28)

¹⁰ (Müslim, et'ime 153; Darimî, et'ime 26)

¹¹ (Hakim, el-Müstedrek c.4, s.119)

¹² (Tirmizî, tib 22)

Yine başka bir rivayette "Aç karnına hurma yiyiniz zira aç karnına yenen hurma asalakları (mikropları) öldürür."¹³

Aişe validemiz der ki: "Yeni doğan çocuklar Rasulullah'a (sav) getirilirdi. O da onlara mübarek olmaları için dua eder ve ağzında yumuşattığı hurmanın suyunu çocuğun ağzına sıkardı."¹⁴

Hurma Ağacın gövdesi ise Mescid-i Nebvî'nin ve hâne-i saâdet odalarının yapımında direk, yaprakları tavan örtüsü¹⁵ ve yapraksız dalları da (asb, çoğulu usûb) Kur'ân-ı Kerîm'in yazılışında malzeme olarak kullanılmıştır.¹⁶ Resûl-i Ekrem gibi sahâbîlerin de çoğunun fakirliklerinden dolayı evlerindeki yaygılar hurma liflerinden dokunmuştu.¹⁷ Hurma lifi yataklar için dolgu maddesi olarak da kullanılmıştır. Rasulullah'ın yatağı da bu şekilde yapılmıştı.¹⁸ Bir gün Peygamber'e (sav) hurma ağacının tepe kısmındaki tomurcuklardan çıkan ve süte benzeyen hurma özü (cümâmâr) ikram edilmiş, o da bu vesileyle hurmanın değerini belirtmek için aralarında Ebû Bekir ve Ömer'in de bulunduğu çevresindeki sahâbîlere hurmanın özellikleri itibarıyla mümine benzeyen bir ağaç olduğunu söylemiştir. Bu olayı İbni Ömer şöyle anlatıyor: "Efendimizin yanında otururken hurma ağacının özü içi(cummar) getirildi. Efendimiz şöyle bir soru sordu: 'Söyleyin bakalım, Müslüman kişiye benzeyen ağaç hangisidir. O ağaç yeşildir, yaprağını hiç dökmez, o şöyle şöyledir (diye o ağacın güzel vasıflarını saydılar. Sonra da:) 'Rabbinin izniyle her an meyvesini verip durur.' buyurdular. Gönüme o ağacın hurma olduğu geldi. Ancak baktım Ebû Bekir ve Ömer (ra) konuşmuyorlar, ben de konuşmayı uygun

görmedim. İnsanlar (isabetli) bir cevap veremeyince Rasulullah (sav), 'O hurma ağacıdır.' buyurdular. Oradan ayrıldığımızda babam Ömer'e, 'Babacığım, vallahi gönüme o ağacın hurma olduğu geldi.' dedim. 'Peki, niçin söylemedin?' dedi. 'Siz konuşmayınca ben de bir şey söylemeyi uygun bulmadım.' dedim. Bunun üzerine babam bana şöyle dedi: 'Sen onu söylemiş olsaydın, bu benim için şundan şundan daha sevimli olurdu.'"¹⁹

İbn Kayyım, Miftâhu Dâri's-Saâde kitabında Allah Resulü'nün bu hadisindeki mümin ile hurma ağacını benzetmesini şu şekilde şerh ederek açıklamıştır:

" 1. Ağacın köklerinin yerde sabit olması ve orada karar bulması, yerin üzerinden sökülüp alınmış ve kararı bulunmayan bir ağaç durumunda bulunmaması.

2. Meyvesinin hoş ve tatlı olması, onunla yararlanmanın genel olması. Mümin de bu şekildedir. Sözü hoştur, ameli de hoştur. Hem kendisine hem de başkasına yararlıdır.

3. Elbisesi ve süsü sürekli. Yaz ve kış elbisesi (yaprakları) üzerinden düşmez. Mümin de böyledir. Takva elbisesi ve takvanın süsü ondan zail olmaz. Yüce Rabbinin huzuruna varıncaya kadar böyledir.

4. Hurma ağacının mahsulünü toplamak oldukça kolaydır. Ağaçların kısa olanlarını toplayabilmek için üzerine çıkmaya gerek yoktur. Yüksek olanlarına çıkmak ise diğer uzun ağaçlara çıkmaya göre daha kolaydır. Bu ağacın kendisinde basamaklarının hazırlanmış olduğunu, adeta üst taraflarına çıkmak için bir merdivenin var olduğunu görürsünüz. Mümin de bu şekildedir. Mümin kişi hayrı elde etmek isteyenler için kolaylıkla elde edilebilir. O, asla aldatan bir kişi de değildir, düşük karakterli de değildir.

¹³ (Buhârî, et'ime43; Müslim, et'ime 154)

¹⁴ (Müslim: 2147)

¹⁵ (Buhârî, "Şalât", 67; Müslim, "Şıyâm", 216)

¹⁶ (Buhârî, "Tefsîr", 9/20)

¹⁷ (Müslim, "Mesâcid", 267)

¹⁸ (bk. Wensinck, el-Mu'cem, "lyf" md.)

¹⁹ (Buhârî, Tefsîr, 14/1)

bakımından mümini bir aktara benzeten hadiste Resûl-i Ekrem şöyle buyurmuştur: İbn Ömer'in naklettiğine göre, Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: "Mümin güzel koku satan kimseye benzer. Onunla beraber oturursan sana faydası olur, beraber yürürsen sana faydası olur, beraber iş yaparsan yine sana faydası olur."²²

Yine başka bir benzerlik ise Hurma ağacının yaprakları her zaman yeşildir. Mevsimlere göre değişmez. Mümin şartlara göre değişmez. Hadiste ifade edildiğine göre hurma ağacının yaprakları hiçbir zaman dökülmez. Daima yeşil kalır. Mevsimlerin değişkenliğine ve iklim şartlarının zorluğuna rağmen hurma yapraklarının dallarından düşmemesi ve yeşilliğini koruması, sebat, istikrar ve kararlılık açısından mümin ile benzeşmektedir. Çünkü mümin de şartlar ve durumlar ne olursa hayır ve iyilik üzerine sebat eder.

Hadiste Rasulullah'ın mümini hurma ağacına benzetmesi, Allah'ın İbrahim Suresi'nde²³ müminin imanı ile ağacın köklerini birbirne benzetmesi gibidir. Kök ağaca besin taşıdığı gibi, iman da mümine ruh taşır, heyecan taşır ve onu daima diri tutar. Kök, her şeyi yerinden eden şiddetli kasırgalara karşı ağacı sabit kılarken, sadık iman da müminleri hem dünya hayatında hem de âhirette sapasağlam tutar. Köke gelen zarar, tüm ağaca gelir.

İman da böyledir. Zira imanına, şüphe, şirk ve inkâr barındıran her türlü söz ve davranışta bulunursa imanını tamamen giderip yok eder. Allah'ı inkâr anlamına gelen her türlü söz, kökleri kesilip gövdesi yerden koparılmış bir ağaca benzetilmiştir. Kökü olmayan bir ağaç nasıl kuruyup yok olmaya

mahkûmsa, samimi bir imana sahip olmayan insanın da hem dünyada hem de âhirette hüsrana uğraması kaçınılmazdır.

Kökü ve dalları güçlü olan bir ağacın aynı oranda güzel ve tatlı meyve vermesi zaten beklenen bir şeydir. Meyve, büyük bir özen ve sabırla büyütülen hurma ağacından beklentiye ifade eder. Sadık bir imana ve samimi bir niyete sahip bir müminden de buna uygun salih ameller sergilemesi beklenir. Çünkü salih amel, iman ağacının meyvesi ve müminin imanının göstergesidir. İman, müminlerin gönüllerine sınıksız yerleşince onların tüm hayatlarına ve davranışlarına yön verir. İmanın bu iyi ve olumlu etkisi müminin "salih amel" olarak bütün söz ve eylemlerinde açıkça ortaya çıkar.

İman ağacının meyvelerinden biri de ibadetlerdir. İmanın "salih amel"e dönüşmesi müminin ibadetlerinde açık bir şekilde görülür. Kulluk bilincine sahip olan bir Müslüman, hayatını Allah'a karşı saygı ve itaat bilinci içinde sürdürür. Namaz, oruç, zekât ve hac gibi İslâm'ın temel şartlarını teşkil eden ibadetlerin yanında Allah'ı zikretme, Kur'an okuma, kurban kesme ve infakta bulunma gibi kendisini Yüce Allah'a yaklaştıracak ibadetleri ifa eder. Farz ve nafil ibadetlerle Yüce Allah'a yakınlaşır ve böylece onun sevgisini kazanır.

Hurmanın Kanıtlanmış Faydaları

Hurma, dünyanın birçok tropik bölgesinde yetişen ağacın meyvesidir. Son yıllarda tüm dünyada oldukça popüler hale gelen hurma, birçok batı ülkesinde kuru halde satılır. Kudüs ve Deglet Noor hurmaları dünyanın en çok tüketilen hurma çeşitleridir. Hurmanın kanıtlanmış yedi faydası şunlardır:

²² (Taberani, Mucemül-kebir, XII, 319)

²³ ("Allah'ın (tevhidi) nasıl örneklendirdiğini görmedin mi? Güzel söz (Lailaheillallah), kökü sabit, dalları ise gökyüzüne ulaşmış güzel bir ağaç gibidir. (O ağaç) Rabbinin izniyle her zaman yemişini verir. İnsanlar öğüt alsınlar diye Allah onlara örnekler veriyor. Kötü söz (şirk) ise kökü yerden koparılmış, istikrarı olmayan kötü bir ağaç gibidir." (14/İbrahim, 24-26)

1. Besleyici bir içeriğe sahiptir.

Hurma mükemmel bir besin kaynağıdır. Kurutulduğu için, kalorisi birçok taze meyveden daha yüksektir. Sahip olduğu kalorisinin büyük bir kısmı karbonhidrattan, geri kalanı ise az miktardaki proteinden gelir. Yüksek kalorisine rağmen hurma önemli miktarda lifin yanı sıra, bazı önemli vitamin ve mineraller de içerir. 100 gram hurma ortalama 277 kalori, 75 gram karbonhidrat, 7 gram lif, 2 gram protein değerlerine sahiptir. Tüm bu besin değerlerinin yanında, sağlığınıza katkı sağlayabilecek magnezyum, potasyum, demir ve çeşitli antioksidanlar konusunda da oldukça zengindir.

2. Bağırsak hareketlerini iyileştirir.

Yeterli miktarda lif almak, vücut sağlığınıza için çok önemlidir. Hurma bir porsiyonda içerdiği ortalama 7 gram lif ile kabızlığı önleyerek sindirim sağlığına katkıda bulunur. Cambridge Üniversitesinde 21 gün boyunca süren bir araştırmaya göre, her gün 7 hurma yiyen 21 kişinin bağırsak hareketlerinde hurma yemedikleri günlere göre iyileşme olduğu kaydedilmiştir.

3. Kan şekerini düzenler.

Hurmanın içerdiği lif kan şekeri kontrolünde büyük bir öneme sahiptir. Lif, sindirimi yavaşlatarak yemekten sonra kan şekeri seviyesinin çok yükselmesini önler. Hurma da düşük glisemik indekse sahip bir besin olduğundan kan şekerinizin düzenlenmesine yardım eder.

4. Hastalıklardan korur.

Hurma, kalp hastalığı, kanser, alzheimer ve diyabet gibi bazı kronik hastalıkların gelişimini önlemeye yardımcı olabilecek flavonoid, karotenoid ve fenolik asit gibi farklı antioksidan türlerini içerir. Antioksidanlar, sağlıklı hücrelerinizi, zararlı reaksiyonlara ve hastalıklara neden olabilen serbest radikallerden korur. Kuru erik ve kuru incir gibi diğer meyve türlerine kıyasla hurma, en yüksek antioksidan içeriğine sahiptir.

5. Beyin sağlığını korur.

Hurma yemek beyin fonksiyonlarını iyileştirmeye yardımcı olur. Yapılan laboratuvar çalışmaları hurmanın beyni iltihaplanmadan koruyarak Alzheimerla bağlantısı olduğu kanıtlanan interlökin seviyesinin yükselmesini engellediğini göstermiştir. Yani düzenli hurma tüketmek, beyin sağlığınıza koruyarak Alzheimer olma ihtimalinizi düşürür.

6. Normal doğumu kolaylaştırır.

Hurma gebeliğin son birkaç haftasında tüketildiğinde, normal doğumu kolaylaştırabilir. Normal doğum sırasında oluşan kasılmaları kolaylaştırmaya yardımcı bileşikler içerdiğinden ve aynı zamanda doğum sırasında annenin ihtiyacı olan enerjiyi korumak için gerekli olan şeker ve kalori miktarına sahip olduğundan normal doğuma yardımcıdır.

7. Doğal bir tatlandırıcıdır.

Hurma meyvelerde bulunan doğal bir şeker türü olan fruktoz kaynağıdır. Tatlı tadı, içerdiği besin maddeleri, lif ve antioksidanlar nedeniyle yapacağınız tariflerde beyaz şekerle göre çok daha sağlıklı bir alternatiftir.

Rabbimiz bir çok ayetinde sıkça hurma ve hurma ağacından bahsetmesi, müminlerin zihninde hurma ağacına karşı bir empati ve değer oluşturma ve ondan faylanmaya teşvik etmiştir. Yine Peygamberimizin mümin bir kul ile hurma ağacını birbirine benzetmesi de hurmayı ve hurma ağacını diğer meyvelerden daha çok öne çıkarmıştır. Hurma, yiyecekler arasında hem gıda hemde meyve olarak tüketilmesi bu önemi ifade etmektedir. Zaten hurmanın, ayetlerde hem dünyada hem de cennette tüketilecek nimetlerinden olarak zikredilmesi de onun ne kadar değerli bir gıda olduğunu göstermektedir.

Selam ve Dua ile.

Takva

Nasihatimiz Var

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

Allah'ın Ehli ve Seçkin Kulları Olun!

Muhammed Fırat

Hamd, Âlemlerin rabbi olan Allah'a aittir. Salât ve selam, O'nun kelamını bize ulaştıran, sözleriyle onu tefsir eden, yaşantısıyla onun en güzel uygulamasını bizlere gösteren Allah'ın resulü Muhammed Mustafa'nın üzerine olsun.

Enes b. Mâlik (radiyallahu anh)'tan rivâyet edildiğine göre o şöyle demiştir: Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) **"Allah'ın insanlar arasında ehilleri vardır"** buyurdu. "Onlar kimdir ey Allah'ın Resûlü?" diye soruldu. Bunun üzerine o **"Kur'ân ehli, Allah'ın ehli ve seçkin kullarıdır"** buyurdu.¹

Abdullah b. Amr (radiyallahu anhu-ma)'dan rivayet edildiğine göre Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Kur'ân sahibine kıyamet günü şöyle denir: Oku ve derecelerde yüksel! Dün-yada tertil üzere okuduğun gibi tertil üzere oku. Zira senin konumun okumak-ta olduğun son ayetin yanı olacaktır."²

Abdullah (radiyallahu anh)'tan rivâyet edildiğine göre o şöyle demiştir: Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

"Bu Kur'ân'ı öğrenin ve onu okuyun. Zira siz onu okumanız sebebiyle her bir harfe karşılık on hasene ile ecirlendirilir-siniz. Bakın ben 'Elif-Lâm-Mîm on hasene-dir' demiyorum. Fakat elif on hasene-dir, lâm on hasenedir, mîm on hasenedir. Şüphesiz bu Kur'ân Allah'ın ziyafetidir. Allah'ın sofrasından elinizden geleni öğrenin. Şüphesiz bu Kur'ân Allah'ın ipi-dir. O apaçık nurdur, fayda veren şifâdır. Kendisine uyanın kurtuluşudur. Kendisi-ne yapışanın korumasıdır. Eğrisi yoktur ki doğrultulsun. Onun ilginçlikleri tüken-mez. O tekrar edilmekle eskimez."³

Ali b. Ebî Tâlib (radiyallahu anh)'tan rivayet edildiğine göre o şöyle demiştir: Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: **"Sizin en hayırlınız Kuran'ı öğrenen ve onu öğreteninizdir."**⁴

Ukbe b. Âmir (radiyallahu anh) şöyle demiştir: Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) biz Suffe'de iken yanımıza geldi ve şöyle buyurdu:

"Hanginiz sabahtan Buthân'a -ya da el-Akîk'e- gidip de her gün kevmâ ve Zehra⁵ olan iki dişi deveyle gelmeyi, onları hiçbir günaha girmeden ve akra-balık bağını kesmeden almak ister?"

"Hepimiz bunu isteriz ey Allah'ın Resûlü!" dedik. Bunun üzerine o şöyle buyurdu: **"Bi-rinizin sabahtan mescide gidip Allah (azze ve celle)'nin kitabından iki âyet öğrenmesi onun için iki dişi deveden daha hayırlıdır. Üç âyet öğrenmesi onun için üç dişi deve-den daha hayırlıdır. Dört âyet öğrenmesi onun için dört dişi deveden daha hayırlıdır. Ne kadar öğrenirse onların sayısınca deveden daha hayırlıdır."**⁶

Allah'ın, kendisine Kur'ân öğrettiği ve kendisine kitabını yüklediği diğer kim-selerden faziletli kıldı; Kur'ân ehlinden, Allah'ın ehlinden, O'nun has kullarından, Allah'ın kendisine daha önce zikretmiş olduğumuz büyük fazileti vaad ettiklerin-den, Allah (azze ve celle)'nin kendileri hakkında **"Onu hakkıyla tilâvet eder-ler"** (Bakara, 121) buyurdıklarından olmak isteyen kimse dikkatli olmalıdır. Bu kimse-nin Kur'ân'ı kalbinin baharı kılıp onunla kalbinin harap olan kısımlarını onarması, Kuran'ın edepleriyle edeplenmesi, kendi-siyle Kur'ân okumayan diğer insanlardan ayrılacağı şu yüksek ahlâkî hasletlerle ahlaklanması gerekir:

¹ (Ahmed (12292), "el-Kubrâ" da en-Nesâî (7977) ve İbn Mâce (215) rivâyet etmiştir. Sahih bir hadistir.)

² (Ahmed (6799), Ebû Davud (1464) ve "Bu hasen sahih bir hadistir" diyerek Tirmizî (2914) rivâyet etmiştir.)

³ (İbn Ebî Şeybe (30630) ve "Fedâilul Kur'ân" da Ebû Ubeyd (5) rivayet etmiştir.)

⁴ (et-Tirmizî (2909))

⁵ (Kevm aslen yükseklik demektir. Yani burada kişinin hörgücü büyük iki dişi deve elde etmesi söz konusu edilmektedir. Bu Arapların en değerli mallarındandır. İki zehrâ ise semizliklerinden ötürü renkleri beyaza meyleden iki semiz dişi deve demektir.)

⁶ (Müslim (803))

● Yapması gereken ilk şey; yemesinde, içmesinde, giyinmesinde ve meskeninde vera bilincine sahip olarak gizlide ve açıkta Allah'tan korkmasıdır.

● Bu esnada zamanından ve zamanındakilerin bozulmuşluğundan haberdar olmalıdır. Onlardan dini için sakınmalıdır.

● Kendi işine yönelmeli, kendi bozuk işlerini düzeltmeyi dert edinmelidir.

● Dilini korumalı, sözlerini iyi seçmelidir.

● Konuşacaksa, sözünün doğru olduğunu düşündüğü zaman ilim ile konuşur. Susacaksa, susmanın doğru olduğu zaman ilim ile susar.

● Kendisini ilgilendirmeyen şeylere dalmaz.

● Dilinden düşmanından korktuğundan daha çok korkar.

● Şerrinden ve akıbetinin kötülüğünden güvende olmak için dilini düşmanını tuttuğu gibi tutar.

● Gülmenin akıbeti iyi olmadığından dolayı insanların güldüğü her şeye gülmez.

● Hakka uygun olan bir şey kendisini sevindirdiğinde tebessüm eder.

● Oyundan çekindiği için şakayı hoş görmez. Şaka yaptığı zaman da doğruyu söyler.

● Güler yüzlüdür, güzel sözlüdür. Kendisinde bulunan şeyler sebebiyle bile kendisini övmez. Kendisinde bulunmayan şeyler sebebiyle kendisini nasıl övsün?!

● Nefsinin istediği fakat Mevlâsının rızasına uygun olmayan şeyler hususunda kendisine üstün gelir diye nefsinden sakınır.

● Hiç kimsenin gıybetini yapmaz. Hiç kimseyi küçümsemez. Hiç kimseye sövmöz. Birinin başına gelen musibetten dolayı gülmez. Kimseye karşı haddi aşmaz. Kimseye haset etmez. Hak eden kimse dışında hiç kimseye suizan beslemez.

● İlim ile gıpta eder. İlim ile tahminde bulunur. İnsanda bulunan ayıpları ilim ile dile getirir. Onun içinde bulunan şeyler hakkında ilim üzere konuşmaz.

● O Kur'ân'ı, Sünnet'i ve fıkıhı güzel ahlaka ulaşan her bir yolda yol göstericisi kılar.

● Bütün uzuvlarını kendisine yasaklanan şeylerden korur.

● Yürüdüğü zaman ilim ile yürür, oturduğu zaman ilim ile oturur.

● İnsanlar dilinden ve elinden selâmette olsun diye uğraşır.

● Cahillik etmez. Kendisine cahillik edildiği zaman yumuşak davranır.

● Zulmetmez. Zulme uğradığı zaman affeder.

● Haddi aşmaz. Kendisine haksızlık edildiği zaman sabreder.

● Rabbini razı etmek ve düşmanını öfkelenmek için öfkesini yutar.

● Alçak gönüllüdür. Kendisine hak söylendiği zaman onu küçükten de büyüktan de kabul eder.

● Yüksek mevkîyi yaratılmışlardan değil Allah Teala'dan ister.

● Kibirden nefret eder. Kendisi hususunda ondan endişelenir.

● Kur'ân'ı geçim kaynağı yapmaz. Kur'ân sebebiyle ihtiyaçlarının görülmesini istemez.

● Kur'ân'ı şehzadelerin ayağına götürmez.

● Onu kendisine ikramda bulunsunlar diye zenginlerin meclisinde okumaz.

● İnsanlar fıkıhsızca ve basiretsizce birçok dünyalık elde etseler bile o fıkıh ve ilim ile az bir mal kazanır.

● İnsanlar yumuşak ve cafcaflı elbiseler giyse bile o avretini örtecek helâl bir elbise giyer.

● Kendisi için genişlik sağlanırsa genişlik sağlar. Kendisinden esirgenirse esirger.

● Aza kanaat eder. Az ona yeterli gelir. Kendisini azdıracak dünyalıktan kendisi için endişe eder.

● Kur'ân'ın ve Sünnet'in vaciplerini uygular.

● İlim ile yemek yer, ilim ile içer, ilim ile giyinir, ilim ile uyur, ehliyle ilim ile cima eder, kardeşleriyle ilim ile birlikte olur, onları ilim ile ziyaret eder, yanlarına gireceği zaman onlardan ilim ile izin alır, onlara ilim ile selâm verir, komşusuyla ilim ile komşuluk eder.

● Anne ve babasına sürekli iyi davranır. Onlar karşısında kanatlarını indirir. Sesleri karşısında sesini kısar. Onlar için malını harcar. Onlara vakar ve rahmet gözüyle bakar. Ömürlerinin uzun olması için dua eder. Kocadıkları zaman onlara teşekkür eder/yaptıklarının karşılığını verir. Onlardan sıkılmaz. Onları aşağılamaz. Kendisinden bir taat hususunda yardım istediklerinde onlara yardım eder. Kendisinden bir masiyet hususunda yardım istediklerinde onlara yardım etmez. Bu hususta istediklerini yerine getirmezken onlara güzel bir edeple yumuşak davranır ki istedikleri fakat yapmaları kendilerine yakışmayan çirkin şeyden caysınlar.

● Akrabalık bağlarını gözetir. Akrabalık bağlarını koparmaktan hoşlanmaz. Kendisiyle bağı koparan kimseyle bağı koparmaz. Kim kendisi hakkında Allah'a isyan ederse, o onun hakkında Allah (azze ve celle)'ye itaat eder.

● Müminlerle ilim ile birlikte olur, onlarla ilim ile oturur, yanında olduğu kimseye fayda verir.

● Kendisiyle oturan kimse için güzel bir meclis arkadaşıdır.

● Başkasına bir şey öğrettiği zaman ona yumuşak davranır. Hata yapanı azarlamaz ve utandırmaz.

● İşlerinde yumuşaktır, hayrı öğretme hususunda sabırlıdır.

● Öğrenci ona yakınlık duyar. Kendisiyle oturan onunla sevinir. Onunla oturma hayır ifade eder.

● Kendisiyle oturan kimselere karşı Kur'ân'ın ve Sünnet'in edebini takınır.

● Başına bir musîbet geldiği zaman Kur'ân ve Sünnet onun terbiyecileridir.

● İlim ile hüzünlenir, ilim ile ağlar, ilim ile sabreder, ilim ile temizlenir, ilim ile namaz kılar, ilim ile zekât verir, ilim ile tasaddukta bulunur, ilim ile oruç tutar, ilim ile hacceder, ilim ile cihad eder, ilim ile kazanır, ilim ile infak eder, işlere ilim ile girer, işlerden ilim ile geri durur. Onu Kur'ân ve Sünnet edeplendirmiştir.

● Nefsini onunla edeplendirmek için Kur'ân'ın sayfalarını çevirir. Allah'ın kendisine farz kılmış olduğu bir şeyi cahilce yerine getirmeye râzı olmaz.

● İlmi ve fıkıhı hayra ulaşan her yolda yol göstericisi kılmıştır.

● Kur'ân'ı öğrettiği zaman anlayarak ve düşünerek öğretir.

● Derdi Allah'ın kendisini sorumlu tuttuğu şeyleri anlayabilmek; O'nun emrettiklerini yapmak, yasakladıklarından sakınmaktır.

● Onun derdi "Sureyi ne zaman biteceğim?" değildir. Onun derdi şunlardır:

Ne zaman Allah ile yetinip başkasına ihtiyaç duymayacağım?

Ne zaman takva sahiplerinden olacağım?

Ne zaman muhsinlerden olacağım?

Ne zaman tevekkül edenlerden olacağım?

Ne zaman huşû duyanlardan olacağım?

Ne zaman sabredenlerden olacağım?

Ne zaman sâdıklardan olacağım?

Ne zaman korkanlardan olacağım?

Ne zaman umanlardan olacağım?

Dünyaya ne zaman değer vermeme-ye başlayacağım?

Ne zaman ahirete yöneleceğim?

Ne zaman günahlardan tevbe edeceğim?

Ne zaman ard arda gelen nimetlerin değerini bileceğim? Ne zaman bu nimetlerin şükrünü eda edeceğim?

Allah'ın hitabını ne zaman akledeceğim?

Okuduğumu ne zaman anlayacağım?

İstedikleri hususunda nefsime ne zaman galebe çalacağım?

Allah yolunda hakkını vererek ne zaman cihad edeceğim?

Dilimi ne zaman koruyacağım? Gözü-mü ne zaman yumacağım? Fercimi ne zaman muhafaza edeceğim?

Ne zaman Allah'tan hakkıyla hayâ edeceğim?

Ne zaman kendi kusurlarımla meşgul olacağım?

Bozuk işlerimi ne zaman düzelteceğim?

Kendimi ne zaman sorguya çekeceğim?

Ahiretim için ne zaman azık edineceğim?

Ne zaman Allah'tan razı olacağım?

Ne zaman Allah'a güveneceğim?

Kur'ân'ın sakındırmalarından ne zaman öğüt alacağım?

Ne zaman onun zikriyle meşgul olup başka şeyleri zikretmeye fırsat bulamayacağım?

Ne zaman O'nun sevdiğini seveceğim? Ne zaman O'nun buğzettiğine buğzedeceğim?

Ne zaman Allah'a karşı samimi olacağım?

Ne zaman yaptığımı yalnız O'nun için yapacağım?

Ne zaman emelimi kısa tutmaya başlayacağım?

Ecelim benden saklanmışken ben öleceğim güne ne zaman hazırlanacağım?

Kabrimi ne zaman imar edeceğim?

Duruşma yerini ve şiddetini ne zaman düşüneceğim?

Rabbimle yalnız kalacağım anı ne zaman düşüneceğim?

Varacağım yeri ne zaman düşüneceğim?

Rabbimin beni kendisinden sakındırdığı ateşten ne zaman sakınacağım? O ateş ki sıcaklığı yamandır, derin mi derindir, gamı uzundur. Onun ehli ölmez ki rahata kavuşsun. Onların hataları affedilmez. Gözyaşlarına acınmaz. Yiyecekleri zakkumdur. İçecekleri kaynar sudur. Derileri piştiği zaman onlara yeni deriler verilir ki azabı tatsınlar. Pişmanlığın fayda vermeyeceği yerde pişman olurlar. Allah'a itaatte kusur etmelerine ve Allah'a masiyet olan amelleri işlediklerine üzüldüklerinden dolayı ellerini ısırlar. Onlardan biri **"Keşke hayatım için bir şeyler hazırlasaydım"** (Fecr, 24) der. Yine biri şöyle der: **"Tâ ki onlardan birine ölüm gelir de 'Rabbim beni geri döndür ki terk ettiğim yerde sâlih amel işleyeyim' der. Hayır! Bu onun söylediği bir sözden ibârettir. Onların arkasında diriltilecekleri güne dek bir berzah vardır."** (Mü'minûn, 99-100)

Sonra O, müminleri onlara farz kıldığı ve buyurduğu şeylerden gafil olmaktan sakındırmıştır ki bunları zayi etmesinler, kendisine riayet etmelerini istediği sınırlarını korusunlar, emrinin dışına çıkan ve kendilerini çeşitli azaplara çarptırdığı başka kimse gibi olmasınlar. O (azze ve celle) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ı unutan, Allah'ın da kendilerine kendilerini unuttuğu kimseler gibi olmayın. İşte onlar fâsıkların ta kendileridir." (Haşr, 19)

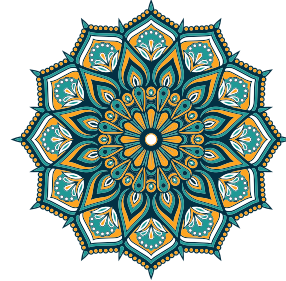
Sonra müminlere cehennem ashâbı ile cennet ashâbının bir olmayacağını, cennet ashâbının başarıyı elde edenlerin ta kendileri olduğunu bildirmiştir. (Haşr, 20)

Şu hâlde akıllı mümin Kur'ân'ı okuduğu zaman kendisini Kur'ân'a arz eder. O, kendisiyle güzel ve çirkin fiillerini gördüğü bir ayna gibidir. Mevlâsı kendisini neden sakındırmışsa ondan sakınır. Kendisini hangi cezasından korkutmuşsa ondan korkar. Mevlâsı kendisini neye teşvik etmişse ona yönelir ve onu umar.

Kimin sıfatı buysa ya da buna yakınsa Kur'ân'ı hakkıyla tilâvet ediyor ve ona hakkıyla riayet ediyor demektir. Kur'ân onun lehine bir şahit, onun için bir şefaatchi, bir dost ve bir koruma demektir. Sıfatı bu olan kimse kendisine fayda verir, ailesine fayda verir, dünyada ve ahirette ne kadar hayır varsa ana babasını ve çocuklarını bulur.

Allah'ın ehli ve seçkin kullarından olmak istiyorsak bu uyarılara kulak vermeli ve gereklerini yerine getirmeliyiz.

Velhamdulillahi Rabbil alemin..

Takva

Ekran Teknolojileri

Burak Eryılmaz

eçen ay yazımızda çözünürlüklerden bahsetmiştik. Bu yazımızda ise sizlerle ekran teknolojilerinden bahsedeceğiz.

Ekran teknolojileri, televizyon, bilgisayar monitörleri, telefon ekranları ve diğer dijital ekranlar için görüntü oluşturma yöntemleriyle ilgilidir. Her teknolojinin kendine özgü avantajları ve dezavantajları vardır, bu da belirli kullanım senaryolarında farklı ekranların tercih edilmesine neden olur.

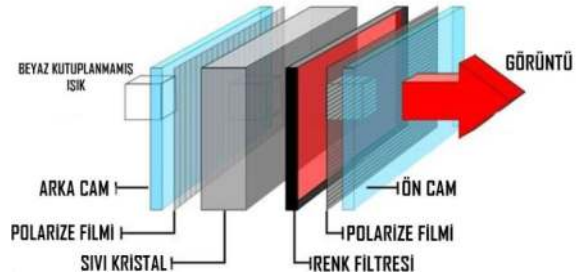
İlk önce CRT teknolojisi ile başlayalım. **CRT (Cathode Ray Tube)**, eski televizyonlarda ve bilgisayar monitörlerinde kullanılan bir ekran teknolojisidir. Bu teknoloji, 1930'lu yıllardan 2000'lerin başına kadar yaygın olarak kullanılmıştır.

CRT ekranları, katot ışın tüpü kullanır. Bu tüp, ekranın arkasındaki elektron tabancasından elektronları hızla ateşler. Bu elektronlar, fosfor kaplı ekrana çarpar ve fosforun parlaklık yayarak görüntü oluşturmaya neden olur. Ekran, yatay ve dikey olarak taranan bir elektron ışını tarafından sürekli güncellenir, bu da hareketli görüntülerin oluşturulmasını sağlar.

CRT ekranlar çok kalın ve ağırdır, düşük çözünürlük sunarlar ve enerji verimlilikleri düşüktür.

LCD (Liquid Crystal Display), CRT'den sonra yaygınlaşan ve düz panel ekranların temelini oluşturan bir teknolojidir. LCD ekranlar, televizyonlar, monitörler, akıllı telefonlar ve dizüstü bilgisayarlarda yaygın olarak kullanılır.

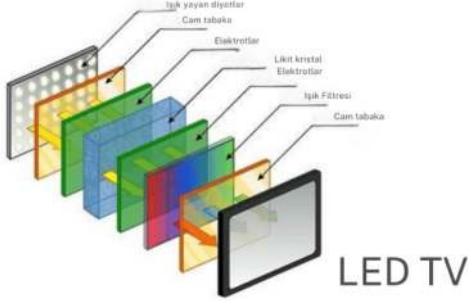
LCD ekranlar, sıvı kristal hücreler içerir. Bu kristaller, arka aydınlatmadan gelen ışığı geçirir ya da engeller. LCD panellerde görüntü oluşturmak için bu hücreler elektrik sinyalleriyle kontrol edilir.

Genellikle arka aydınlatma olarak bir LED (Light Emitting Diode) kullanılır. LED aydınlatma, LCD panellere parlaklık sağlar.

LCD ekranlar, CRT'lere kıyasla çok daha ince ve hafiftir. LCD'ler, CRT'lere kıyasla çok daha enerji verimlidir. LCD teknolojisi, çok geniş ekranlı televizyonların üretilmesine olanak tanır.

Bu avantajların yanında bazı dezavantajları da vardır. LCD'ler derin siyahlar oluşturmakta zorlanır, çünkü arka aydınlatma tamamen kapatılamaz. LCD ekranlar, belirli açılardan izlenirken renk ve parlaklık kaybı yaşayabilir. Yüksek hızlı hareketli sahnelerde bulanıklık oluşabilir.

LED (Işık Yayan Diyot), aslında bir LCD ekran türüdür, ancak arka aydınlatma kaynağı olarak **LED'ler** kullanır. Bu teknoloji, geleneksel LCD ekranlardan daha parlak ve enerji verimli olmasını sağlar.

LED ekranlar, LCD panellerin arkasına yerleştirilen LED aydınlatma kullanır. Edge-lit LED televizyonlarda LED'ler ekranın kenarına yerleştirilir ve ışık buradan dağıtılır. Direct-lit LED televizyonlarda ise LED'ler doğrudan ekranın arkasına yerleştirilir.

Avantajları şunlardır;

LED'ler, parlak ortamlarda bile net görüntüler sunar. LED aydınlatma, LCD ekranların daha az enerji tüketmesini sağlar. LED arka aydınlatma, televizyonların daha ince olmasına olanak tanır.

Dezavantajları ise şunlardır;

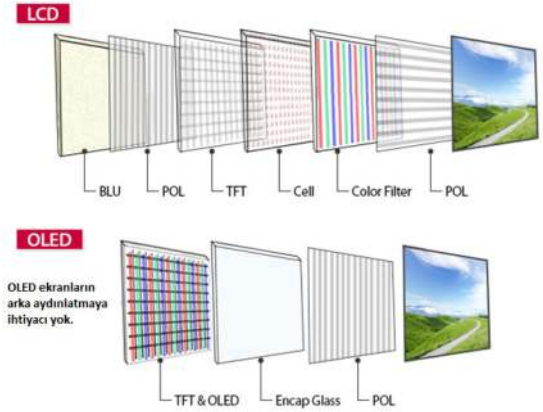
Kenar aydınlatmalı modellerde (Edge-lit LED) arka aydınlatma eşit dağılmayabilir, bu da karanlık sahnelerde ışık sızması sorunlarına yol açabilir. Kontrast oranı ve siyah derinliği, OLED kadar iyi değildir.

OLED kadar iyi değil demişken gelelim OLED ekranlara. **OLED (Organik Işık Yayan Diyot)** Teknolojisi, her bir pikselin kendi ışığını yayabildiği organik bileşiklerden yapılmış bir ekran teknolojisidir. OLED ekranlar, özellikle televizyonlarda ve akıllı telefonlarda yüksek görüntü kalitesi ile bilinir.

OLED ekranlar, her pikselin kendi ışığını ürettiği organik materyaller kullanır. Bu, arka aydınlatma ihtiyacını ortadan kaldırır. OLED pikselleri açılıp kapanarak hem ışık hem de renk üretir.

Pikseller tamamen kapandığında, gerçek siyahlar elde edilir, bu da mükemmel kontrast sağlar.

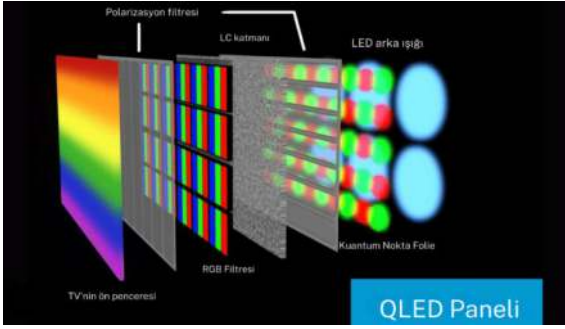
Görselimizde LCD ve OLED teknolojisi arasındaki katman farkı görülmektedir.

Pikseller tamamen kapanabildiği için OLED ekranlar sonsuz kontrast sunar. Mükemmel siyah seviyeleri. OLED ekranlar, hemen her açıdan izlenirken renk ve parlaklık kaybı yaşamaz. OLED paneller çok ince olabilir ve hatta bükülebilir. OLED ekranlar, hızlı hareketli sahnelerde bulanıklığı minimuma indirir. Bu kadar avantajlı kaliteli bir teknolojinin ise ilk dezavantajı tabii ki de maliyeti olacaktır. OLED televizyonlar genellikle diğer ekran teknolojilerine göre daha pahalıdır. Bunun yanında organik dediğimiz organik olan her şeyin bir ömrü olduğu gibi OLED ekranların da ömrü vardır. Uzun süre sabit bir görüntü ekranda kaldığında, OLED ekranlarda kalıcı izler oluşabilir. Sabit görüntünün kaldığı kısımdaki piksel yanabilir. OLED pikselleri zamanla parlaklıklarını kaybedebilir.

Bu bahsi geçen ömür ile alakalı dezavantajlar için çalışmalar sürmekte. Sürekli ekran başında durmayın arada ekranı dinlendirin gibi tavsiyelerde bulunmakta üreticiler.

QLED (Kuantum Nokta LED) teknolojisi, Samsung tarafından geliştirilen bir LCD ekran teknolojisidir. Bu teknoloji, LCD panelde kullanılan LED arka aydınlatmaya kuantum noktaları (quantum dots) ekler. Kuantum noktaları, daha geniş bir renk gamı ve daha yüksek parlaklık sunar.

QLED ekranlar, LED arka aydınlatmayı ve kuantum nokta katmanını birleştirir. Bu kuantum noktaları, LED ışığını filtreler ve saf, canlı renkler üretir.

QLED, temelde bir LCD teknolojisidir olduğu için hala arka aydınlatma kullanır.

Avantajları şunlardır;

QLED ekranlar, özellikle parlak ortamlarda mükemmel görüntü sağlar. Kuantum noktaları, daha doğru ve canlı renkler sunar. OLED'e kıyasla daha enerji verimlidir.

Dezavantajları ise şunlar;

QLED ekranlar, OLED'in sunduğu mükemmel siyah seviyelerini sunamaz çünkü arka aydınlatma tamamen kapatılamaz. OLED'e kıyasla izleme açısında renk kayıpları yaşanabilir.

Ve gelelim son olarak bahsedeceğimiz ekran teknolojilerine. Mini-LED ve MicroLED teknolojileri. **Mini-LED** ve **MicroLED**, LED tabanlı teknolojilerin daha gelişmiş versiyonlarıdır. Bu teknolojiler, daha fazla kontrol

sağlamak için çok daha küçük LED'ler kullanılır ve daha iyi kontrast ve parlaklık sunar.

MicroLED kumdan daha küçük ve ledin %1'i kadardır.

Mini-LED teknolojisi, geleneksel LED'lerden daha küçük LED'ler kullanır. Bu küçük LED'ler, daha fazla bölgesel aydınlatma kontrolü sağlar ve bu sayede daha iyi kontrast elde edilir. Özellikle yerel karartma ile karanlık sahnelerde daha fazla detay sunar.

MicroLED, her pikselin kendi ışığını yaydığı bir teknoloji olup, OLED'e benzer şekilde çalışır. Ancak, MicroLED pikselleri organik değil, inorganik malzemelerden yapılmıştır, bu da OLED'deki yanma (burn-in) sorununu ortadan kaldırır. MicroLED ekranlar çok parlak olabilir ve OLED'e kıyasla daha uzun ömürlüdür.

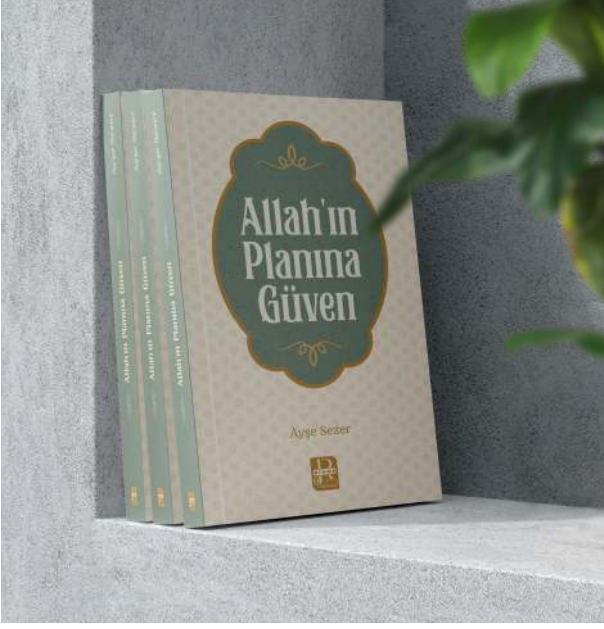
Gelelim avantajlarına; MicroLED, OLED'e rakip olacak şekilde hem yüksek parlaklık hem de derin siyahlar sunar. MicroLED ekranlar, OLED gibi yanma problemi yaşamaz.

Dezavantajları ise; MicroLED teknolojisi oldukça pahalıdır ve şu an için geniş kitlelere ulaşamamıştır. Özellikle MicroLED panellerin üretimi çok zor ve maliyetlidir.

Ekran teknolojileri, her biri farklı avantajlar ve kullanım senaryolarına uygun özellikler sunan çeşitli çözümlerden oluşur. CRT, eski nesil bir teknoloji olarak yerini daha modern ekranlara bırakırken, LCD, LED, OLED ve QLED gibi teknolojiler günümüz televizyon ve ekran dünyasının temelini oluşturmaktadır.

Ayın Kitabı

ALLAH'IN PLANINA GÜVEN AYŞE SEZER

Daha Önceden 'Muvahhid Kadın ve Amacı' ve 'Yasin Suresi Tefsiri' adlı kitapları yayınlanan ve oldukça beğenilen yazar Ayşe Sezer hocanın 3. eseri 'Allah'ın Planına Güven' adlı kitap çıktı.

Kitap roman boy ve 360 sayfa, güzel ve kaliteli bir baskı ile okuyuculara sunulmuş. Kitabın konu başlıklarından bazıları ise şu şekilde:

- * Güven; İncancımızın Temeli
- * İnsandaki Güvenme İhtiyacı
- * Güvenmek İçin Tanımak Gerek
- * Allah'a Güvenmenin Rahatlığı
- * Rabbine Tevekkül Et
- * Rabbine Karşı Hüsn-i Zan Sahibi Ol

Kitaptan bir bölüm

Gözünü yavaşça çevir göklere ve yerlere bir bak! En ufak bir güvensizlik, düzensizlik ve kargaşa görebiliyor musun? Her şey ne kadar da kusursuz bir plan ve program dahilinde işliyor, değil mi? Öyleyse, tüm kainatı bu denli mükemmel bir düzende yaratan, yöneten, seni var eden ve her an gözetleyen Rabbin, senin ihtiyaçların ve işlerin konusunda seni başıboş bırakır mı sanıyorsun? Ne bu endişe, ne bu telaş? Korkma, üzülme, kendine gel, sakinleş!

Sen, kendi başına hareket eden biri değilsin! Zira hayat, güçlü olanın kazandığı, çabuk davrananın kaptığı bir yarış değil; aksine, her şeyi yaratan ve yoktan var eden Allah'ın kontrolü altında yürümektedir. Bedenini ve organlarını bu kadar kusursuz ve mükemmel bir şekilde yaratan ve programlayan Rabbin, seni dünya ve ahiret hayatında başıboş bırakır mı?

Sana Kur'an'ı indirerek, hem dünya mutluluğu hem de ebedi saadet için en doğru yolu gösterdi. Sen, sadece O'nun kitabında belirtilen emir ve yasaklara uyarak, sana düşen görevi yerine getir, rolünün hakkını ver ve O'nun planına güven!

